

OD. No. 1525

J

by OD 1525 1A
 evf. WVV

Naam Comm. in de Kunst - KUNSTKRINGEN.

ACD/O. dossier: COMMUNISTISCHE INVLOED IN
 KUNSTBEHAARS VERENIGINGEN.

Zie ook:

Uit		In		Uit		In		Uit		In	
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Aan	Datum	Datum
4-11-50	C	10-11									
1-9	BTH	1-9									
1-9	KA	18-9									
10-9	I										
20-9	KA										
21-9	109										
25-10	B#										
11-11	B/4										
13-11	4										
20-2	KB										
23-2	C										
24-2	B-3										
24/53											
24/50	B3										
23/51	Rett										
19 JULI 1956											
13 JUL 1956											
4 9 FEB. 1957											
APR. 1957	Seis										
MEI 1957	Cy										

VVV

OD. No. 1525

by OD 1525 A
 ewf WU

Comm. in de Kunst - KUNSTKRINGEN.

ook: ACD/O. dossier: COMMUNISTISCHE INVLOED IN
 KUNSTENNAARS VERENIGINGEN.

Uit		In		Uit		In		Uit		In	
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
4-11-50	C	10-11	20 AUG. 1957	CSO	30 AUG. 1957						
1-9	BII	1-9	3 SEP. 1957	CSO	19 SEP. 1957						
1-9	KA	18-9									
10-9	I	24	NOV. 1959	DS							
20-9	KA	24	JULI 1960	DPB/M	5 JULI 1960						
21-9	149	25	JULI 1960	PD	2 JULI 1960						
25-10	BII	11-11	2	1961	BBL	25 mei 1961					
11-11	BII	13-11	31 mei	1961	Eg						
13-11	4	4-12	2 - JULI	1969	ADBI						
2-2	KB	8-2	10 OKT. 1960								
23-2	C	24-2	20 MEI 1961	CF/B	15 OKT. 1969						
25-2	B-3	28		ACD/O	10 MEI 1972						
24/53	30	30	SEP. 1953								
2/50	B3		24 NOV 1953								
23/57	BII	6	24 APR 1954								
19 JULI 1956	WU		31 JULI 1958								
30 JUL 1956	Ro		20 SEP. 1958								
9 FEB. 1957	E 9/123		1-6 1957								

VVV

INHOUDSOPGAVE

DOSSIER Nr: **OD 1525** de kunst
NAAM **Communiste in e**

Volg Nr	AFZENDER	Agenda Nr	INGELEGD	
			Datum	Par.
A	Rapporten			
B	Ned. Fed. van beroepsver. van kunstenaars			
C	Beeldende kunsten			
D	Toneel, theater en dans			
E	Filmkunst			
F	Letterkunde			
G	Toonkunst			
H	Toegepastekunsten en bouwkunst			
I	Int.Ver. en Congrèssen op Kunstgebied			
J	Kunstkringen			
K	Musea en exposities			
L	Kunstonderwijsinrichtingen			
M	Meningen van en acties door kunstenaars			
N	Bureau voor Auteursrecht			

Uit		In		Uit		In		Uit		In	
Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum	Datum	Aan	Datum
4/11	e	14 JULI 1960		DPB/M	5 JULI 1960						
1/9 60	B/W	30 JULI 1960		PD	12 JULI 1960						
1/9	HA	31 mei 1961		BBL	25 MEI 1961						
10/9	T			Eg/ma							
20/9	KA	2 - JULI 1969		DOB/M	7 JULI 1969						
11/9	Jag	10 OKT. 1968		CF/BM	5 OKT. 1968						
15/9	B/f	26 MEI 1972		ROOKI	28 MEI 1972						
11-11	B'4	25 SEP. 1971		CA							
13-11	4										
23-2	C										
	B-3										
		8 SEP. 1953									
		24 NOV 1953									
		24 APR 1954									
19 JULI 1956	DOB/M										
13 SEP. 1956	120										
13 SEP. 1957	Eg/123										
24 APR 1957	29 APR										
13 MEI 1957	Cy										
28 AUG. 1957	CSO	30 AUG. 1957									
3 SEP. 1957	CSO	19 SEP. 1957									
24 NOV. 1959	D5	26 NOV. 1959									

MINUTENBLAD

DOSSIER No. OD 1525-J

NAAM Gonn. in de k... ..

1 aangelegd op verzoek van R/IIId
acc-4b.28.10.79.N.

B. III

heden opgebeld door H. Jansen v. O. G. W., die met de
moeilijkheid zit, dat voor een reisgerelshof van
leumstenaars een introductiebrief voor het buitenland
is gevraagd. Weigering is berouwelijk tegenover hun
organisatie. Ik heb hen gewezen op de consequentie
dat deze bidden met een offic. introductie konden
aankomen en zij ons gevraagd worden gevoelen de
paalde personen te signaleren, dat dit een dwars in
druk zou maken bij de bet. vertegenwoordigers en de
autoriteiten in het buitenland, maar ook voor de
die de introductie heeft afgegeven onaanvaardbaar zou
zijn. De Min. zal moeten beslissen, de K. G. D. heeft
alleen inlichtingen gegeven. De H. Jansen begreep de
aangeweide moeilijkheden en zou nader overleg pley
met de P. G. De samenstelling van het reisgerelshof
zoude hij van het G. B. Fonds te weten moeten komen
O. G. W. staat hier buiten, vide brief v. 4 Juli jl. H. Jansen
vervangt mej. Finkler, secr. v. dr. Kroon

B. J. t. k. 19.10. Jansen W. v. 10 35; K. A. / 14/5

4 Ingeleverd op 20 1950 J. C. 20/10/51

5 Voor zover van de geagendeerde stukken (in dit OD geborgen) het schutbla
aanwezig was dit bijgevoegd.

net 69
Werkgr. 79

Nr. 3512-1-'50.
Antwoord op nr. 94261,
d. d. 9-10-'50.
Betr. Uitnodiging aan beeldende
kunstenaars tot bijwoning
van vergaderingen van de C.P.N.

6.55
10.55 6.55
20 NOV. 1950
ACD/47266

November 1950.

VERTROUWELIJK!

Als antwoord op het hierboven aangehaalde schrijven kan worden bericht, dat omtrent het daarin gestelde geen enkele betrouwbare informatie kon worden verkregen. Ieder contact in bedoelde kringen ontbreekt hier ten enemale.

No. 131

K-3.

R A P P O R T

Aan: H.B.
Van: B. IX.

H.C. 655
B. 11.6.151
6.151
7.14
10/10
18.2
1-09-6
OP KAART
ACD/12.6
DAT: 19/11
PAR: 5

10/10
19 OCT. 1950
ACD/95042

Een betrouwbare relatie ontmoette dezer dagen de Haagse kunstschilder Völlmer, van wie hij weet, dat deze communist is. Tijdens een gesprek vertelde deze Völlmer, dat hij met een gezelschap van vijftien kunstenaars per vliegtuig een tocht naar Zuid-Amerika zou maken. Volgens Völlmer waren acht van deze vijftien personen communist. Völlmer zelf komt in gezelschap rond voor zijn politieke mening uit en noemt zich communist.

Vorengenoemde Völlmer zou identiek zijn aan:
+ Frans Völlmer, geboren te 's-Gravenhage, 26 Januari 1913, wonende alhier, Suezkade 26. (zie P.D. 9272)

's-Gravenhage, 14 October 1950.

C. 11. 14.
4/10. 20. 20

X

B III
5-10-10
4/1525

6.251.149.6
0826
- 9 OCT. 1950
ACD/ 94285

RAPPORT VAN KB

5 October 1950.

Voor HB

No. 2063/II

Betr.: SCHRIJVEN VAN HET CULTUREEL BUREAU DER C.P.N.

*Almairen
brecht return
B III 7-10-10*

Hierbij doe ik U een schrijven toekomen van het Cultureel Bureau van de C.P.N., waarbij kunstenaars worden uitgenodigd om in het komende seizoen de discussieavonden bij te wonen.

-----

1 bijlage.

Verzonden aan: HBVD, HB, B III en B ~~VI~~.

PARTIJBESTUUR,

Communistische Partij van Nederland.
Roemer Visscherstraat 4. Tel: 83502.

Afd. Cultureel-bureau.

Amsterdam, September 1950.

Waarde Vriend,

In het vorige winterseizoen hebben we in een serie discussie-avonden voor beeldende kunstenaars, waaraan ook een aantal andere belangstellenden hebben deelgenomen, getracht verschillende problemen van de hedendaagse kunst te benaderen.

Wij zijn daarbij uitgegaan van een beschouwing over het realisme in de 17e eeuw en hebben daarna geprobeerd gemeenschappelijk verschillende begrippen zoals onderwerp, vorm en inhoud nader te omschrijven.

Bij de poging om deze vraagstukken vanuit het Marxistische standpunt te belichten is bij de deelnemers aan de discussie de behoefte gebleken, om betere voorlichting omtrent de grondbeginselen van het Marxisme.

Ger Harmsen heeft zich toen bereid verklaard in een aantal avonden deze vraagstukken nader toe te lichten en op de laatste van deze avonden kwam het probleem van de burgerlijke vrijheid ter sprake.

Het is ons toen gebleken, dat juist dit vraagstuk voor het merendeel van de deelnemers aan de discussieavonden een groot probleem vormt. Wij hebben daarom Ger Harmsen verzocht om bij de voortzetting van onze discussie-avonden hierop nog nader in te willen gaan en zijn overtuigd, dat wij daarmee ook aan Uw wensen tegemoet gekomen zijn.

De eerste avond van dit seizoen zal plaats vinden op Woensdag, 11 October om 19.45 uur in het gebouw Felix Meritis, Keizersgracht 324.

Wij hopen dat U ook dit jaar aan de discussie zult willen deelnemen en verwachten U dan op 11 October om 19.45 uur precies, zodat we werkelijk om 8 uur kunnen beginnen.

Indien U deze avond verhinderd mocht zijn, echter graag op de hoogte wilt blijven van de verdere bijeenkomsten, die om de 3 weken zullen plaats vinden, dan zullen we dat gaarne van U vernemen.

Mocht U nog belangstellenden weten, die vorig jaar nog niet hebben deelgenomen, dan zijn deze van harte welkom en indien U ons tijdig hun adres wilt opgeven, zullen we hen eveneens een uitnodiging sturen.

Wij zouden het erg op prijs stellen indien U kennissen en collega's op deze avonden attent zoudt willen maken en daarbij vooral ook Uw aandacht zoudt willen richten op jongere collega's en kunststuderenden.

Met vriendelijke groeten,
Communistische Partij van Nederland.
Afdeling Cultureel Bureau.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

11/1025

's-Gravenhage, 9 October 1950

No.: B 94261

Ond.: Uitnodiging beeldende
kunstenaars tot bijwoning
van vergaderingen van de CPN.

VERTROUWELIJK

Bijl.: een

III₂/h 3

net bewl. ....

april 10-1

gew. ....

9/366

Mede ter informatie doe ik U hierbij toekomen een afschrift van een schrijven van het Cultureel-bureau van de C.P.N., gericht aan beeldende kunstenaars, naar de inhoud waarvan ik korthedshalve moge verwijzen.

Ik zal het op prijs stellen alle bijzonderheden omtrent deze bijeenkomsten, zoals de aard van het behandelde en de namen enz. der deelnemers, welke U, eventueel na onderzoek, bekend mochten worden, te vernemen.

UITGEBOKT

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze:

J.

M

Aan de Heer
Hoofddcommissaris van Politie
te
A M S T E R D A M.

AFSCHRIJFT

PARTIJBESTUUR,

Communistische Partij van Nederland
Roemer Visscherstraat 4. Tel:83502.

Afd. Cultureel-bureau.

Amsterdam, September 1950.

Waarde Vriend,

In het vorige winterseizoen hebben we in een serie discussie-avonden voor beeldende kunstenaars, waaraan ook een aantal andere belangstellenden hebben deelgenomen, getracht verschillende problemen van de hedendaagse kunst te benaderen.

Wij zijn daarbij uitgegaan van een beschouwing over het realisme in de 17e eeuw en hebben daarna geprobeerd gemeenschappelijk verschillende begrippen zoals onderwerp, vorm en inhoud nader te omschrijven.

Bij de poging om deze vraagstukken vanuit het Marxistische standpunt te belichten is bij de deelnemers aan de discussie de behoefte gebleken, om betere voorlichting omtrent de grondbeginselen van het Marxisme.

Ger Harmsen heeft zich toen bereid verklaard in een aantal avonden deze vraagstukken nader toe te lichten en op de laatste van deze avonden kwam het probleem van de burgerlijke vrijheid ter sprake.

Het is ons toen gebleken, dat juist dit vraagstuk voor het merendeel van de deelnemers aan de discussieavonden een groot probleem vormt. Wij hebben daarom Ger Harmsen verzocht om bij de voortzetting van onze discussie-avonden hierop nog nader in te willen gaan en zijn overtuigd, dat wij daarmee ook aan Uw wensen tegemoet gekomen zijn.

De eerste avond van dit seizoen zal plaats vinden op Woensdag 11 October om 19.45 uur in het gebouw Felix Meritis, Keizersgracht 324.

Wij hopen dat U ook dit jaar aan de discussie zult willen deelnemen en verwachten U dan op 11 October om 19.45 uur precies, zodat we werkelijk om 8 uur kunnen beginnen.

Indien U deze avond verhinderd mocht zijn, echter graag op de hoogte wilt blijven van de verdere bijeenkomsten, die om de 3 weken zullen plaats vinden, dan zullen we dat gaarne van U vernemen.

Mocht U nog belangstellenden weten, die vorig jaar nog niet hebben deelgenomen, dan zijn deze van harte welkom en indien U ons tijdig hun adres wilt opgeven, zullen we hen eveneens een uitnodiging sturen.

Wij zouden het erg op prijs stellen indien U kennissen en collega's op deze avonden attent zoudt willen maken en daarbij vooral ook Uw aandacht zoudt willen richten op jongere collega's en kunststuderenden.

Met vriendelijke groeten,
Communistische Partij van Nederland.
Afdeling Cultureel Bureau.

Ter kennisneming aan B III, niet bestemd voor ACD.

RAPPORT VAN AB

Voor IB

No. 2063/IT

Betr.: SCHRIJVEN VAN HET CULTUREEL BUREAU DER C.F.N.

Hierbij doe ik U een schrijven toekomen van het Cultureel Bureau van de C.F.N., waarbij kunstenaars worden uitgenodigd om in het komende seizoen de discussieavonden bij te wonen.

-----
1 bijlage.

Verzonden aan: DVD, SB, B III en B XI.

5 October 1950.

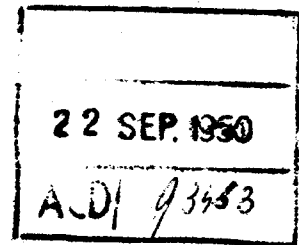
94251

94255

Handwritten notes:
B III
J. de Vries
Aankomst van de
Bijlage
B III
B XI

Rapport

68.2
09 - 6.55

6.15
08.2

's-Gravenhage, 1 September 1950.

Heden opgebeld door Hr. Jansen van O.K.W., die met de moeilijkheid zit, dat voor een reisgezelschap van kunstenaars een introductiebrief voor het buitenland is gevraagd. Weigering is bezwaarlijk tegenover hun organisatie. Ik heb hem gewezen op de consequentie, dat deze lieden met een officiële introductie zouden aankomen en wij ons genoodzaakt zouden gevoelen bepaalde personen te signaleren, dat dit een dwaze indruk zou maken bij de Ned. vertegenwoordigers en de autoriteiten in het buitenland, maar ook voor de Min. die de introductie heeft afgegeven onaangenaam zou zijn. De Min. zal moeten beslissen, de B.V.D. heeft alleen inlichtingen gegeven. De Heer Jansen begreep de aangeduide moeilijkheden en zou nader overleg plegen met de S.G. De samenstelling van het reisgezelschap zouden wij van het Pr. B. Fonds te weten moeten komen. O.K.W. staat hier buiten, vide brief van 4 Juli j.l.

Hr. Jansen vervangt Mej. Gischler, secr. v. Dr.Vroom.

KA (Mr. van Maanen)

UIT-BOEKT

NOTA
Van: KARA

Op 14.9.1950 werd aan Opil brief 91927/CBS/471 geschreven, waarbij hem de inhoud van 91927 dd. 8.9.1950 betr. WALVISCH werd medegedeeld.

9.10.1950

M

No.:B91927

Aan: KARA IIIg/c 3
Van: H.B.

Ond.: Bericht voor labille betreffende
A.J. Melvisch te Berchem bij Antwerpen.

In aansluiting op de notitie 90596 van 23 Augustus 1950 over bovengenoemd onderwerp kunnen thans nog enkele bijzonderheden verstrekt worden.

De schoonvader van Abraham Joseph MELVISCH (geb. 19.10.1916), genaamd Jan VAN WOLFEREN, geb. 12.11.1890 te Den Helder, dreef tot ongeveer een jaar geleden een zaak in tijdschriften onder de naam Amsterdamse Tijdschriften Centrale (A.T.C.) aan het adres Kloveniersburgwal 63 te Amsterdam.

Diens zoon, Alexander VAN WOLFEREN, geb. 25.2.1918 te Haarlem, wonende Celebesstraat 19-II Amsterdam, was toen bij hem in dienst.

Destijds werden de Belgische bladen Robbedoes en Bolero door de A.T.C. geïmporteerd en voorts werd gehandeld met de bladen Kompas, Eva, De Prins, De Lach e.d..

Nu ongeveer een jaar geleden werd de A.T.C. failliet verklaard. Jan van Wolferen zou toen uitgeweken zijn naar België, alwaar hij zou verblijven op het adres Korte Marktstraat 18, p/a de Internationale Pers, om zijn schuldeisers te ontlopen. Sindsdien zou hij niet meer in Nederland geweest zijn.

Ten aanzien van A.J. Melvisch werd nog bekend, dat deze zowel zakelijke, als zeer vriendschappelijke connecties zou hebben gehad met Mozes (Maurice) VAN WIDEN, wonende Schuytstraat 13 te Antwerpen. Laatstgenoemde persoon is drukker-uitgever van het blad Bolero.

Geconcludeerd kan worden, dat de inmiddels opgeheven Nederlandse "Uitgeverijonderneming "De Internationale Pers" en de Belgische "Uitgeverij "De Internationale Pers" twee afzonderlijke zaken zijn.

(III)

H.B., 9.9.1950

J

ONDERWERP : Weekblad "Theater"

VERTROUWELIJK.

OP KAART
ACD/46
DAT: 25/08/50
PAR: J.A.

05.2 06.383

31 AUG 1950 A

ACD/979

30 Augustus 1950.

Onder referte aan Uw bovenbedoeld schrijven en ten vervolge op het schrijven van deze dienst No. 8224-'49 dd. 5-8-1950 werd nog vernomen, dat de schoonvader van Abraham Joseph WALVISCH (10-10-'16), genaamd Jan van WOLFEREN, Den Helder, 12-11-1890, tot ongeveer een jaar geleden een zaak in tijdschriften heeft gedreven onder de naam Amsterdamse Tijdschriften Centrale (A.T.C.) aan het adres Kloveniersburgwal 63 (kelder) te Amsterdam.

firmazaak

Bij laatstgenoemde was toen in dienst zijn zoon, Alexander van WOLFEREN geb. Haarlem, 25-2-1918.

Nadat de vader failliet was verklaard, zou hij zijn uitgeweken naar België; voorzover bekend, zou zijn adres aldaar zijn : p/a. De Internationale Pers, Korte Markstraat 18, Berchem(Antwerpen), derhalve het adres, genoemd in Uw schrijven, waar zijn schoonzoon, A.J. Walvisch, een zaak had.

*DE NED. INT. PERS 9.8.50 in ligandom
mijgegaan naar de
failliet van de Pers NV.
Nieuwste wijfs walvisch
niet de naam mij
van zaak in België*

De zoon, Alexander van Wolferen, voornoemd, is toen voor eigen rekening een zaak begonnen aan het adres Nieuwe Hoogstraat 31, te Amsterdam, genaamd "Kantoorboekhandel CITY", staande ten name van H. van Puffelen

Door de schoonvader van A.J. Walvisch, J. van Wolferen, werden destijds de Belgische bladen "Robbedoes", een jeugdblad en "Bolero", vermoedelijk een semi-pornografisch blad, via de Amsterdamse Tijdschriften Centrale geïmporteerd en verhandeld; voorts verhandelde hij de zgn. ABC-bladen als "Kompas", "Eva", "de Prins", "de Lech".

Uitgever-drukker van het blad "Bolero" zou zijn : Mozes (zich noemend Maurice) van Emden, Koldenierstraat 21 te Antwerpen, telefoon 36384, privé adres Schupstraat 13 te Antwerpen (telefoon 39024). Deze M. van Emden zou met de justitie terzake uitgifte van pornografische lectuur in aanraking zijn geweest en veroordeeld. Wat zijn politieke richting betreft bestaat de indruk, dat hij die richting is toegedaan, waaraan het meeste valt te verdienen.

o.k.

*inst. o.k.
in firmazaak.*

Met bedoelde M. van Emden zou eerdergenoemde A.J. Walvisch zowel zakelijk als vriendschappelijk nauwe connecties hebben gehad; voorts werd vernomen, dat A.J. Walvisch zaken deed met zijn schoonvader ten tijde van het bestaan van de Amsterdamse Tijdschriften Centrale.

inst. o.k.

Naar nog werd vernomen, zou J. van Wolferen de "vlucht" naar België hebben genomen, om zijn schuldeisers te ontlopen. Hij zou zich sindsdien niet meer in Nederland hebben laten zien.

no 13

Notitie

n.a.v. schr. van Amsterdam 90596 Co 7e082

Aan: KA-RA
Van: H.B.
No.: B 90596

Bericht van Labille
n.a.v. No. 602, W, dd. 18.11.1949

Ond.: A.J. Walvisch te Berchem
bij Antwerpen.

IIIg/h 3

Het blad "Theater", verscheen in het najaar van 1945 voortgekomen uit het tijdens de oorlogsjaren uitgegeven blad "Cinema en Theater".

"Theater" werd uitgegeven door het Uitgeversbedrijf "De Vrijheid", waarvan Drs. Charles de Roy van Zuydewijn, geb. 14.1.1917 te Tana Radjah (Indonesië), wonende Rubensstraat 36, Amsterdam de eigenaar was.

Dit bedrijf, gevestigd op 1.5.1945 verkreeg op 6.5.1946 de naam Uitgeversonderneming "De Internationale Pers".

De naam van het blad "Theater" werd gewijzigd in "Film en Theater".

In Augustus 1948 ging "De Internationale Pers" in eigendom over naar "De Geïllustreerde Pers N.V.", uitgeversbedrijf, Nieuwe Zijds Kolk 31, Amsterdam.

Hij geeft o.m. de volgende weekbladen uit:
De Week in Beeld
Het Noorden in Woord en Beeld
Fan Fryske Groun
Eigen Erf
Gelderland in Woord en Beeld
Utrecht in Woord en Beeld
Zuid
Margriet
Madeleine

De N.V. heeft bijkantoren in Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Arnhem, Enschede, Groningen, Leeuwarden, Maastricht en Den Bosch.

Bij de overname werd de Roy van Zuydewijn bestuurder van het bijkantoor Rotterdam.

De uitgave van het blad "Film en Theater" werd vrij spoedig gestaakt.

te Amsterdam Eduard Jan HOLLMANN, geb. 12.12.1923 te Den Haag, wonende Kromme Waal 37 1/2, van beroep journalist, was aan het blad "Theater" c.q. "Film en Theater" verbonden als redacteur.

Op 1.11.1948 stichtte hij met Philip de SCHAAP, geb. 26.5.1911 te Amsterdam, wonende Jekerstraat 82 hs,

aldaar, als medevennoot de Uitgeverij voor Film en Toneel (Jekerstraat 82 hs).

Door hen wordt thans het blad "Film en Toneel" uitgegeven. Hollmann is hoofdredacteur. Hij is een ex-politiek delinquent.

Sedert 1.3.1949 is hij tevens eigenaar van de Uitgeverij Flora (in tijdschriften), gevestigd op zijn privé-adres.

Tevens is hij medevennoot van de Schaap in het op 15.6.1945 gevestigde publiciteitsbureau voor de filmbranche, genaamd PHIDESA, eveneens op zijn particulier adres gevestigd.

De medewerkers in Nederland van het blad "Film en Toneel" zijn: Theo van der BIJL - H.C. KANNECIETER - J. van DOVEREN - Henri A. van RYSDEN - Josephine van GASTEREN (toneelspeelster) - A. CLAVIMANS - Alex de HAAS - I.J. JORDAAN (filmcriticus) / Abraham van der VIES - Max VREDENBURG - Ellen WALTER (filmcriticus Algemeen Handelsblad) en Jan KOOMEN (filmcriticus Algemeen Dagblad).

Buiten Nederland treden als medewerkers op:

Amerika	- Max TAK
Engeland	- J.H. HUIZINGA
Frankrijk	- Henri SANDBERG
België	- Paul VERMEER
Hollywood	- Max van VESEL
Britse Studio's	- Dolores GILBERT

Abraham Joseph WALVISCH, geb. 19.10.1916 (niet 10.10.1916), van beroep journalist is gehuwd met Cornelia Johanna van WOLFEREN, geb. 14.11.1920 te Haarlem.

Op 7.3.1940 werd hij komende van Borgerhout (Belg in Amsterdam ingeschreven. Op 29.1.1946 werd hij afgeschreven naar Borgerhout, alwaar hij thans zou wonen op het adres Hersteenstraat 9.

Hij wordt getypeerd als een actieve figuur. Hij zou o.a. aan de samenstelling van een encyclopaedie werken. Ook zou hij af en toe pornografische edities verzorgen. Hij bedient zich inderdaad van het pseudoniem Paul Vermeer.

Zijn mogelijke communistische gezindheid kan voor alsnog niet bevestigd worden. Omtrent de familie van zijn vrouw, in Amsterdam woonachtig, is evenmin op politiek gebied iets bekend.

De uitgaven van "De Geïllustreerde Pers, N.V." zijn zeker niet politiek-links gericht.

De medewerkers van het blad "Film en Toneel" genieten in Nederland een algemene bekendheid. Verschillende hunner zijn eveneens verbonden aan diverse week- of dagbladen, die niet communistisch, doch veeleer anti communistisch geredigeerd worden.

Hun politieke orientering kan gematigd links tot links genoemd worden in het uiterste geval.

(III).

H.B.
g 23 Augustus 1950
III

85.291

ONDERWERP : Weekblad "Theater"

VERTROUWELIJK.

OP KAART
ACD/46
DAT: 25/8/50
PAR: j.p.

8 AUG 1950 d
ACD/9/1950

5 Augustus 1950.

Op grond van de inhoud van Uw bovenaangehaald schrijven is dezerzijds een onderzoek ingesteld, waarvan het resultaat als volgt luidt .

Gedurende de oorlogsjaren werd uitgegeven een blad, getiteld "Cinema en Theater".

org. kst.

Hiervoor kwam kort na de bevrijding, omstreeks najaar 1945, in de plaats het weekblad "Theater", aanvankelijk uitgegeven door het Uitgeversbedrijf "De Vrijheid", gevestigd Herengracht 545/549 te Amsterdam, eigenaar Drs. Charles de ROY van ZUYDEWIJN, geb. te Tana Radjah (Indonesië), 14-1-1917, die eerst op de Stadionweg 109 te Amsterdam woonde en later verhuisde naar het adres Rubensstraat 36 te Amsterdam.

org. kst.

De naam van bedoeld bedrijf, gevestigd op 1 Mei 1945, werd dd. 6-5-1946 gewijzigd in Uitgeversonderneming "De Internationale Pers" Als procuratiehouder trad op: Bartel van de VELDE, Rotterdam, 9-2-1901, wonende Graaf Zeppelinlaan 16 te Amstelveen (Nieuwer Amstel).

Nòch omtrent de eigenaar, nòch omtrent de procuratiehouder, voornoemd is dezerzijds op politiek terrein iets bekend.

org. kst.

Na enkele maanden werd de naam van het weekblad "Theater" gewijzigd in "Film en Theater"; onder deze naam werd het uitgegeven door De Internationale Pers.

org. kst.

Op 1-7-1948 trad voornoemde de ROY van ZUYDEWIJN uit De Internationale Pers en werd genoemde Van de VELDE ontslagen.

Op 9-8-1948 volgde opgave, dat "De Internationale Pers" in eigendom was overgegaan aan "De Geïllustreerde Pers, N.V.", uitgeversbedrijf gevestigd Nieuwe Zijds Kolk 31 te Amsterdam. Zoals mogelijk wel bekend, geeft laatstbedoelde N.V. o.m. uit de edities :

- De week in beeld
- Het Noorden in Woord en Beeld
- Fan Fryske Groun
- Eigen Erf
- Gelderland in Woord en Beeld
- Utrecht in Woord en Beeld
- Zuid
- Margriet
- Madeleine

Verder worden door de Geïllustreerde Pers, N.V. zaken gedaan onder de naam "Knippatronen Centrale", gevestigd Huidekoperstraat 22, Amsterdam. De N.V. heeft bijkantoren in Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Arnhem, Enschede, Groningen, Leeuwarden, Maastricht en Den Bosch.

Als bedrijfsleider met algemene procuratie treedt op: Franciscus/Benedictus van de VEN, geb. Den Bosch, 28-8-1905, wonende Burgemeester 's Jacoblaan 63 te Bussum.

/ Martinus

org. kst.

Bij

* Dit is de naam van de laatste uitgever

Bij de overname van De Internationale Pers door de Geïllustreerde Pers, N.V. werd meergenoemde de ROY van ZUYDEWIJN bestuurder van het bijkantoor te Rotterdam van "De Geïllustreerde Pers, N.V."

Omtrent F.M.B. van de VEN, voornoemd, is dezerzijds op politiek terrein evenmin iets bekend, terwijl de uitgaven als "Margriet" of "Madeleine", welke in Amsterdam een omvangrijke oplage hebben, nimmer een geest ademen, die naar politiek en in het allerminst naar linksgerichte politiek riekt.

De uitgave van het blad "Film en Theater" door De Geïllustreerde Pers N.V. is ook geen lang leven beschoren geweest.

De dato 1-11-1948 werd gesticht de "Uitgeverij voor Film en Toneel", waarin als vennoten optreden :

h.g. h.v.

1. Eduard Jan HOLLMANN, geb. Den Haag, 12-12-1923, journalist, wonende Kromme Waal 37-II te Amsterdam en
2. Philip de SCHAAP, Asd. 26-5-1911, wonende Jekerstraat 82 huis, te Amsterdam

Het adres van de uitgeverij - eigenlijk de administratie - bevindt zich in de Jekerstraat 82 huis, te Amsterdam (dus de woning van de vennoot Ph. d Schaap).

Opgemerkt zij, dat de sub. 1 genoemde E.J. Hollmann, die dezerzijds in de administratie bekend is als in vrijheid gesteld politiek delinquent, als hoofdredacteur verbonden is aan het blad, dat door zijn zaak wordt uitgegeven sedert de oprichting, genaamd "Film en Toneel", een voortzetting van "Theater", eq. "Film en Theater", aan welke bladen hij ook steeds verbonden is geweest als redacteur. Hij doet zijn werkzaamheden in dit verband hoofdzakelijk vanuit zijn woning af en komt slechts af en toe aan het adres van de zaak in de Jekerstraat 82 huis. Hij werd n.a.v. een bericht uit Utrecht dd. 22-4-'48 door de P.F.Bijz.Ger.Hof Asd. buiten vervolging ge- Omtrent de vennoot Philip de Schaap is dezerzijds op politiek terrein niet bekend.

steld.

Naast hun vennootschap in de "uitgeverij voor Film en Toneel" is de vennoot E.J. Hollmann nog eigenaar van de sedert 1-3-1949 gevestigde "Uitgeverij FLORA" - in tijdschriften - , gevestigd aan zijn particulier adres en de vennoot Ph. de Schaap van het sedert 15-6-1945 gevestigde Publiciteitsbureau voor de filmbranche, genaamd "PHIDESA", eveneens aan zijn privé adres. Als gemachtigde in "PHIDESA" treedt op de echtgenote van de eigenaar, genaamd : Jeannette BARTEL, Asd. 16-5-1917. Omtrent laatstgenoemde is dezerzijds op politiek terrein ook niets bekend.

h.g. h.v.
h.g. h.v.
h.v.

Medwerkers in Nederland van het blad "Film en Toneel" zijn :

Theo van der BIJL - H.G. KANNEGIEETER - J. van DOVEREN - Henri A. van EYSDEN
Josephina van GASTEREN (toneelspeelster) - A. GLAVIMANS - Alex de HAAS -
L.J. JORDAAN (filmcriticus) - Abraham van der VIES - Max VREDENBURG -
Ellen WALLER en Jan KOOMEN.

Buiten Nederland treden als medewerkers op :

Amerika	-	Max TAK (vroegere dirigent "Tuschinsky Th")
Engeland	-	J.H. HUIZINGA
Frankrijk	-	Henri SANDBERG
België	-	Paul VERMEER (pseudoniem van A.J. Walvisch)
Hollywood	-	Max van WESEL
Britse Studio's	-	Dolores GILBERT.

Wat de door U bedoelde A.J. Walvisch, alias "Paul Vermeer" betreft, staat te Amsterdam in het Bevolkingsregister ingeschreven :

mm. ok. Abraham Joseph WALVISCH, geboren 19 October 1916 (niet 10-10-1916) te Amsterdam, van beroep toneelspeler, gehuwd met Cornelia Johanna van Wolfere Haarlem, 14-11-1920.

Hij heeft de Nederlandse nationaliteit, geen kerkgenootschap en werd op 7-3-1940, komende van Borgerhout (België) in Amsterdam ingeschreven. Zijn laatste adres te Amsterdam was Blasiusstraat 64 huis, vanwaar hij dd. 29-1-1946 werd afgeschreven naar Borgerhout.

alias naam Naar werd vernomen, zou zijn adres in België thans zijn : Hersteenstraat 9 te Borgerhout; het is bekend, dat hij zich bedient van het pseudoniem "PAUL VERMEER".

Voorzover dezerzijds uit journalistieke kringen werd vernomen wordt hij gekenschetst als een ijverige vent, die o.a. zou werken aan een encyclopaedie en van tijd tot tijd eveneens pornografische edities zou verzorgen. Men heeft voorts de indruk, dat hij ook niet afwijzend staat tegenover de smokkelhandel.

Te Amsterdam zijn de volgende familieleden van hem woonachtig :

ok. schoonvader : Jan van WOLFEREN, Den Helder, 12-11-1890, arbeider N.S., Minhassastraat 49-I links ;
de te diens huize wonende kinderen: (ongehuwd)
Johannes van WOLFEREN, Haarlem, 30-4-1916, los arbeider N.S.
Johanna van WOLFEREN, Haarlem, 26-1-1926, naaister.

ok. zwager : Alexander van WOLFEREN, Haarlem, 25-2-1918, werkzaam bij N.S., gehuwd, Celebesstraat 19-II

Nôch van betrokkene A.J. Walvisch, voornoemd, nôch van zijn te Amsterdam wonende familieleden, is dezerzijds op politiek terrein iets bekend *mm. ok.* A.J. Walvisch zou van joodse bloede zijn.

mm. ok. Bevestiging van de communistische gezindheid van A.J. Walvisch kon tot op heden nog niet worden verkregen. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat dezerzijds dienaangaande in de naaste toekomst meer wordt vernomen, in welk geval een vervolgschrijven zal worden verzonden.

No. 131

E-3.

Verbinding No. 84.

15 Juli 1950

No. 197/1950.

VERTROUWELIJK.

Onderwerp: " DE OVERVOORDE - GORDON STICHTING "

669
31 Juli 1950
ACD

In antwoord op Uw schrijven dd. 31 Mei 1950, No. 85102, betreffende de Overvoorde - Gordon Stichting alhier heb ik de eer U het volgende te berichten:

Van Mr. Dr. Jacobus Cornelis Overvoorde, geboren 19 December 1865 te Rotterdam, die destijds archivaris van de stad Leiden was en directeur van het museum " De Lakenhal " aldaar, ging in het verleden het idee uit om zijn woning na zijn dood ter beschikking van de kunst te stellen.

Nadat Mr. Dr. Overvoorde overleden was werd deze gedachte door zijn vrouw Johanna Gordon, geboren 21 Juli 1881 te Schagen, verder uitgewerkt.

Na overleg te hebben gepleegd te hebben met verschillende personen werd door Mevrouw Overvoorde - Gordon op 8 November 1939 tot op het oprichten van de Overvoorde Gordon Stichting overgegaan.

Deze stichting beoogt een oord van rust en verpozing te zijn voor verdienstelijke geleerden en voor verdienstelijke kunstenaars in het bijzonder voor oudheid- en geschiedkundigen, voor letterkundigen, componisten, schilders, beeldhouwers, grafische en sierkunstenaars en architecten.

De opzet is om deze stichting een cultureel centrum van ruimen geest te doen zijn, dat voor een ieder openstaat, die tot de genoemde categorieën behoort, zonder onderscheid van kunne, ras, van afkomst, godsdienstige of politieke overtuiging.

Er is bepaald, dat het bestuur van de Overvoorde Gordon Stichting uit 7 personen dient te bestaan. Van dit bestuur wordt er één benoemd en ontslagen door het bestuur van de Koninklijke Academie van Wetenschappen, één door het bestuur van de Nederlandse Oudheidkundige Bond, één door het bestuur van de Nederlandse Maatschappij van Letterkunde, één door het bestuur van de Bond van Nederlandse Architecten, één door het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Ambachts- en Nijverheidskunde " V.A.N.K. " en één door het bestuur van het Genootschap Pulchri Studio. Voorts dient één bestuurslid door de zes anderen uit de bloed of

aanverwanten van Mr. Dr. Overvoorde of diens echtgenote te worden gekozen. In 1939 werd als zodanig gekozen Professor Mr. Hendrik van Goudoever, Hoogleraar te Groningen

Indien de benoeming van voormelde instellingen of verenigingen uitblijft, dan zal het Bestuur aan de Minister van Kunsten en Wetenschappen verzoeken om een andere soortgelijke instelling aan te wijzen van algemeen karakter evenals de stichting teneinde in de benoeming te voorzien. De bestuursleden krijgen voor hun arbeid geen financiële beloning, doch zij kunnen desgewenst met hun echtgenoten elk jaar gedurende een week kosteloos in de stichting verblijven.

De in de Overvoorde-Gordon Stichting verblijvende kunstenaars worden kosteloos gehuisvest, doch zij dragen wel bij in de kosten van hun onderhoud. Zij dienen danóók F. 3.50, F. 4.50 of F. 5.50 per dag te betalen naar eigen draagkracht. Voor minder financieel krachtigen voor wie d dagprijs van F. 3.50 nog te hoog is, vindt bijbetaling plaats uit het fonds " De Vrienden van de Pauwhof ".

Op 9 Maart 1940 vond de officiële opening plaat van de voormelde stichting in tegenwoordigheid van de bur gemeester dezer gemeente en een vertegenwoordiger van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te den Haag.

Het gebouw van de Stichting is gevestigd op het landgoed " De Pauwhof " aan de Rijksweg No. 420 hier. Bedoelde villa, waarin tóen zit- slaapkamers, enige zitkamers, een eetkamer en een schildersatelier aanwezig ^{is}, biedt plaats aan 16 gasten.

De exploitatie is echter niet bepaald florerend In 1948 was er een tekort van F. 5320.--. Het maximale verblijf is gesteld op zes maanden, waarna een verblijf niet dan na verloop van twee jaren kan worden herhaald. In de praktijk wordt hieraan echter niet de hand gehouden

Het huidige bestuur bestaat momenteel uit de volgende personen: Jhr. Dr. D.P.M. Graswinckel, voorzitter. Het betreft hier naar alle waarschijnlijkheid de algemene rijksarchivaris Graswinckel, die te 's-Gravenhage woonachtig is aan het adres Waalsdorperweg No. 221; Mevrouw J. Overvoorde-Gordon, secretaresse-penningmeesteresse, w nende Pauwlaan No. 1a alhier.

De overige bestuursleden zijn:

J. BRUIJN, nadere gegevens onbekend; Prof. Mr. Pieter Nicolaas van Eyck, geboren 1 November 1887 te Breukelen - Nyenrode, wonende Hertelaan No.12 alhier.

Prof. Mr. P.N. van Eyck studeerde na het gymnasium te hebben doorlopen aan de Rijksuniversiteit te Leiden. In 1914 behaalde hij zijn doctoraat in de rechten. van Eyck was in het verleden journalist. Hij is letterkundige en dichter. Hij behoort tot de groep van de Beweging om Albert Verwey. In 1921 verscheen van zijn hand een studie over de Ierse kwestie, waarin hij de vrijheid van Ierland verdedigt.

In de jaren 1930 / 1932 werkte hij als redacteur van het maandblad "Leiding" samen met Prof. Dr.F.C. Gerretson, bijzonder hoogleraar aan de Universiteit te Utrecht, en Prof. P. Geyl, hoogleraar in de geschiedenis aan voormelde Universiteit.

Prof: Mr. van Eyck volgde Albert Verwey op als hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden in 1935.

Agatha J. van Goudeever, nadere gegevens onbekend.

Herman van der Kloot Meyburg, geboren in 1875 te Oudehoorn, van beroep bouwkundige.

Erna van Osselen, nadere gegevens onbekend.

Willem Huibert Rassers, geboren 17 September 1877 te Roosendaal & Nispen, van beroep directeur van het Rijksmuseum voor Volkenkunde. / Betrokkene was in 1948 geabonneerd op de "Vrye Katheder".

Als directrice van de Overvoorde Gordon Stichting treedt momenteel op ABELIA ALBERTINA TRESLING, geboren 18 Juli 1912 te den Helder. Bedoelde vrouw, die zich op 3 October 1946 alhier vestigde, was tijdens de oorlog als schuster 2e klasse werkzaam bij het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Na de bevrijding is zij enige tijd secretaresse bij de P.R.A. geweest. In welke plaats is tot op heden niet bekend geworden.

Als inwonend personeel is by voormelde Stichting werkzaam; ANNA DIJKSTRA, geboren 7 AUGUSTUS 1930 te Kollumerland en Nieuwkruisland, die zich op 26 September 1947 alhier vestigde, komende vanuit Kollumerland. Zij is afkomstig uit een Christelijk Historisch milieu.

Wassenaar v. Jansen v. Nieuwehant 102?
Johny Jansen?

Wassenaar v. Jansen v. Nieuwehant 102

De huidige gasten in de Overvoorde Gordon Stichting zijn:

REINDER BLIJSTRA, geboren 29 Augustus 1901 te Harlingen, van beroep dichter, wonende Stalinlaan No 66 boven te Amsterdam. Blijstra was of is kunstredacteur van het Vrije Volk en redacteur van het Critisch Bulletin. Hij schreef tijdens de oorlog onder de naam van R. van Harlingen.

M. V. D. MEULEN, echtgenote van R. Blijstra,

CORNELIA BRINKMAN, Plantsoen No. 51 te Leiden,

G. COLMJON, Kuipersdijk No. 207 te Enschede,

Arno Hammacher; Het zou hier de zoon betreffen van de directeur van het Rijksmuseum Kröller-Möller te Otterlo;

Mr. Jaap Kunst, geboren in 1891 te Groningen, van beroep musicoloog, wonende te den Haag, van Boetse laerlaan No. 37. Betrokkene was van 1919-1934 in Nederlands Oost Indië werkzaam. Hij was o.a. conservator der musicologische verzameling van het Bataviaans Genootschap. Voorts was hij conservator van het Koloniaal instituut.

Gh. H. van Ophuysen, echtgenote van Mr. J. Kunst;

Bert Nienhuis, wonende Beethovenstraat No. 18 I; ~~Amsterdam~~;

A. R. Verburg, Valkenboslaan No. 167 te den Haag;

Hanno van Wagenvoerde, geboren in 1915 te Amsterdam, van beroep dichter en letterkundige, wonende Speerstraat No. 7 II te Amsterdam;

Albert Visser, geboren 14 Februari 1913 te Groningen, van beroep letterkundige, wonende te Amsterdam. Betrokkene vertoeft reeds sedert November 1949 in voormelde stichting;

Edith Jeannette Josepha Bongers, geboren 3 September 1925 te Rotterdam, echtgenote van A. Visser.

Barend Roest Crollius, geboren 6 Mei 1912 te den Haag, van beroep musicus en schrijver, zonder vaste woon- of verblijfplaats. Roest Crollius vertoeft sedert September 1949 in voormelde stichting.

Vastgesteld is kunnen worden, dat onderstaande

vreemdelingen in de Overvoorde Gordon Stichting verblijf hebben gehouden

BKAKE EHRLICH, geboren 29 Desember 1917 te New York, van beroep journalist, van Amerikaanse nationaliteit, wonende 55 East 76 Street te New York, en

VIRGINIA DENMAN EHRLICH - OSBORNIE, geboren 14 Mei 1925 te New York. Het echtpaar Ehrlich heeft alhier van 17 Juli 1948 - 19 Augustus 1948 en van 5 September 1949 tot 2 October 1949 verblijf gehouden. In 1948 vertrokken zij van uit Nederland naar Zwitserland en in 1949 naar Frankrijk.

MARCEL GROMAIRE, geboren 24 Juli 1892 te Noyelle / Sambre van beroep artistē, van Franse nationaliteit, wonende 3 Villa Servat te Parijs, en

HELENE GROMAIRE - DETROYAT, geboren 17 December 1899 te Parijs. Betrokkene hielden alhier van 15 Juli 1949 - 9 Augustus 1949 verblijf.

THOMAS HAMMERTON, geboren 2 Mei 1912 te Barnet, van beroep journalist - schrijver, van Britse nationaliteit, wonende 19a Truroroad te London NW 8. Betrokkene behoorde tot het Britse leger, dat in 1945 in Nederland opereerde. Hy was majoor bij de R.A.O.C. Hammerton deed als luitenant-kolonel dienst bij het Britse bezettingsleger in Duitsland. Hy schreef historische romans en artikelen in de tijdschriften Punch en The New Yorker. Hammerton vertoefde alhier van 15 Augustus 1949 - 28 Januari 1950.

PAULETTE LECLERCQ, geboren 3 Mei 1921 te Aniche, van beroep artiste, van Franse nationaliteit, wonende te Aniche, 45 Boulevard de Finlande
Tijdsduur van het verblijf: 22.9.1949 - 10 October 1949.

NICOLAAS PETRUS VAN WIJK LOUW, geboren 11 Juni 1906 te Sutherland (Kaapland), van beroep dichter, van Zuid Afrikaanse nationaliteit, wonende te Clifton on Sea bij Kaapstad, en

✓ | GERTRUIDA ISABEL VAN WIJK LOUW - REINET, geboren 13 April 1913 te Graaff Reinet. Betrokkenen hebben alhier van 8 October 1949 - 10 November 1948 verblijf g houden.

✓ | MADREINE HELENE MADALIN, geboren 27 Januari 1907 te Rouen van beroep artiste, van Franse nationaliteit, wonende 20 Rue de la Curé te Parijs. Zij hield alhier verblijf van 17 Augustus 1948 - 7 September 1948.

✓ | JACOBUS VAN DER MERWE, geboren 7 Februari 1914 te Heidelberg (Transvaal), van Zuid Afrikaanse nationaliteit, verslaggever van the South African Broadcasting Corporation, wonende te Durban. Betrokkene vertoefde hier te lande om o.a. studie te maken van de werkwijze van de Nederlandse Omroepverenigingen en om de ultra-kortegolfuitzendingen naar Zuid-Afrika vanuit Nederland te propageren. Duur van het verblijf alhier: 9.6.1949-22 Juni 1949.

✓ | ELIZABETH JEAN WOOLLETT, geboren 17 Juli 1928 te Iesselton van Britse nationaliteit, van beroep balletmeisje, wonende te Guildford, Parclands - Surrey. Duur van het verblijf: 4 Augustus 1948 - 22 September 1948.

Dezerzijds kon geen onderzoek naar de namen van andere in de Overvoorde Gordon Stichting vertoefd hebbende personen worden ingesteld, aangezien zulks de argwaan van de directie van voormelde stichting zou hebben opgewekt.

Het onderzoek naar de politieke antecedenten van de hier ter plaatse woonachtige (gedomicilieerde) personen, die in dit rapport vermeld staan, wordt voortgezet. " Einde "

-----

25 Juli

50

88673

n.a.v. schr. van C.R. en W. 88673
Co 79704

IIIa/h 8

Uitzending kunstenaars
naar het buitenland.

VERTROUWELIJK

UTS

Naar aanleiding van Uw brieven van 8 Juni 1950 afd. K. Bur. K.B. no. 150.183 en van 4 Juli 1950 afd. K. Bur. B.K. no. 151. 747 heb ik de eer Uwer Excellentie te berichten, dat de in Uw eerstgenoemd schrijven bedoelde J. MEINE JANSSEN te Doorn; E.J. LAUDY te Heerlen; A.C. NINABER van EYBEN te Bortel en J. DIJKER te Moergestel niet in mijn administratie als politiek extreem bekend zijn.

Voor de mij in Uw brieven verstrekte inlichtingen ben ik U intussen zeer erkentelijk.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Voor deze: *[Handwritten Signature]*

Mr. A. van Maanen

Aan Zijne Excellentie
de Minister van Onderwijs
Kunsten en Wetenschappen,
t.a.v. de HoogEdGestr. Heer Dr. N.R.A. Vroom
te
's- GRAVENHAGE.

UITTREKSEL

Uit : PD 12.893

Naam: Nola HATTERMAN

Voor : OD 1525 j

Naam: COMMUNISME IN DE KUNST - Kunstkringen

Ag. nr: 88732

Afz. : B.St.

Datum: 3-7-50

Aard van het stuk: rapport van B.St. aan H.B.

Voor het semi-overheidsinstituut "Stichting Culturele Betrekkingen tussen Nederland en de overige Uniedelen", directie MEULEMAN EN VERHOEVEN, heeft zij (Nola Hatterman) onlangs een voorstelling gegeven met haar studiegroep in Haarlem, welke voorstelling waarschijnlijk aanleiding zal zijn, dat zij van genoemd instituut meerdere opdrachten zal krijgen. Zij staat bij de directeuren van die Stichting bijzonder goed aangeschreven. Mocht dus uit andere bronnen onomstotelijk blijken, onverminderd mijn eigen bronnen, dat zij te links staat, dan is het zeker zaak bedoeld overheidsinstituut een waarschuwing te doen toekomen voor verdere contacten met Nola HATTERMAN.

Uitgetr. door: Er

Op aanwijzing van: B III f

Datum: 23-11-50

MINISTERIE
VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

00.2
09-6.553
6 JULI 1950.
ACD/ 00673

OP KAART
ACD/46
DAT 6/8/50
PAR 51

Afdeeling K.Bur.B.K.
~~Antwoord op Uw~~ brief van
vervolg

Nummer 151.747
8 Juni 1950,
no. 150.183.

Co. 79704
'S-GRAVENHAGE 4 Juli 1950.
Onderwerp: Uitzending kunstenaars
naar het buitenland.

Zeer Vertrouwelijk.

Ten vervolge op mijn nevenvermelde brief
deel ik U mede, dat mij inmiddels is gebleken,
dat ook het plan K.L.M.-Prins Bernhardfonds,
ondanks de gerezen moeilijkheden, doorgang zal
vinden. Het ligt in de bedoeling van het Fonds,
in Juli a.s. uit te zenden C. Andrea, D. ten
Hoedt, Mevrouw A. van de Loo en C. Timmer.

*hoofd
aand.*

Behoudens hetgeen in de bijlage van Uw
brief dd. 28 April jl. is vermeld, zijn mij
over de politieke gezindheid dezer kunste-
naars geen bijzonderheden bekend. Voor even-
tueel nader gewenste inlichtingen kunt U zich
wellicht het beste rechtstreeks tot de Alge-
meen Secretaris van het Prins Bernhardfonds,
Drs. J.H. Mulder, wenden. Het Fonds immers
verzorgt deze uitzending in samenwerking
met de K.L.M. geheel zelfstandig en buiten
bemoeienis van mijn departement.

DE MINISTER VAN ONDERWIJS,
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN,
Voor de Minister,
HET HOOFD DER AFDELING
KUNSTEN,

AAN
de Binnenlandse Veiligheidsdienst,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.-

(Dr. N.R.A. Vroom)

UITTREKSEL

Uit : PD 3881

Naam: Mr.H.A.KEULS

Voor : OD 1525 j

Naam: Communisme in de Kunst - Kunstkringen

Ag. nr: 87896

Afz. : B IX

Datum: 13-3-50

Aard van het stuk: Betr.gegevens over H.A.KEULS, geb.11-9-1910.

Blz.15: Zoals uit zijn P.D.bleek nam v.d.Meer deel aan het Cultuur Centrum. Bij de oprichting op 29-4-1946 was deze organisatie gevestigd te Amsterdam, Johannes Vermeerstraat 5.

De raad van toezicht bestaat uit de volgende leden: Anton van Duinkerken, Mr.R.H.Dijkstra, Dr.A.deFroe, Mr.Keuls, Ds.F.Kuiper. Het uitvoerend bureau bestaat uit de leden:

Mevr.E.F.van Amerongen, J.J.Dankaart, Hugo de Leeuw, Mevr.E.H. Madsen-Janbroers, D.v.d.Meer

Het Cultuur Centrum is geen officiële instelling doch een groep van kunstenaars op elk gebied, die wil trachten wegen te vinden om de kunst in het algemeen weer onder de grote massa te brengen.

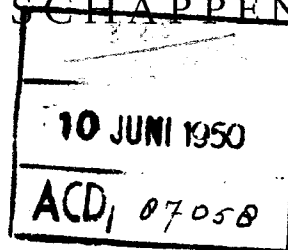
Uitgetr. door: I.W.

Op aanwijzing van: BIII

Datum: 24-1-1952.

MINISTERIE
VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

AAN

de Binnenlandse Veiligheids-
dienst,
Javastraat 68,
's-Gravenhage.

Afdeeling K. Bur. BK.

Nummer 150.183. 'S-GRAVENHAGE 8 Juni 1950.

Antwoord op Uw brief van

Onderwerp:

28 April 1950,
no. 79704.

Zeer vertrouwelijk.

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld
schrijven deel ik U het volgende mede:

Uit elkaar dienen te worden gehouden twee
plannen, nl. één van de Koninklijke Marine en één van de KLM.
Prind Bernhardfonds.

Het plan van de Koninklijke Marine is,
een klein aantal kunstenaars uit te nodigen voor het maken van
een reis met één der marine-schepen op de normale vaart.
In het algemeen zullen dit zuiver zee-reizen zijn en zal er
geen gelegenheid voor de kunstenaar zijn, zich aan wal te be-
geven.

De volgende kunstenaars zijn voor deze
reizen voorgesteld:
Cees Bolding, Badhuisstraat 250, Scheveningen,
Wil Kalshoven, Zevenhuijzerlaan 30a, Heiloo (NH),
Bart Peizel, Prinsegracht 187, Amsterdam,
Arend van der Pol, Arntskade 438, Utrecht,
die zijn aangesloten bij de Nederlandse Federatie van Beeldende
Kunstenaarsverenigingen (zg. oude federatie)
J. Meine Jansen, Beukenrode, Doorn,
H.A. Bottenburg, O.Z.Voorburgwal 86, Amsterdam,
W.F. ten Broek, Lindenlaan 58, Goor,
P.J. Hamers, Kortenhoefsedijk 108, Kortenhoef,
J. van der Zee, J.C. Capteynlaan 40b, Groningen,
die zijn aangesloten bij de Beroepsvereniging van Beeldende
Kunstenaars uit de Nederlandse Federatie van Beroepsvereni-
gingen van Kunstenaars (zg. nieuwe federatie).

Van---

Van deze zijn Kalshoven en Meine Jansen reeds op reis, terwijl op de voorstellen voor Rijlaarsdam en Ten Broek op grond van bij de Marine-inlichtingendienst verkregen inlichtingen niet zal worden ingegaan. Voorts zijn door de A.K.K.V. (Algemene Katholieke Kunstenaars Vereniging) nog voorgesteld:

E.J. Laudy, Dr. Poelsstraat 32, Heerlen,

A.C. Ninaber van Eyben, Deken de Wijsstraat 2, Boxtel, en

J. Dijker, Oirschotseweg 12, Moergestel.

Naar deze laatste drie personen is nog een onderzoek gaande.

Voor zover mij bekend, is, behoudens Ten Broek en Rijlaarsdam, geen der bovengenoemde personen een extreem-politieke richting toegedaan. Zoals uit het bovenstaande blijkt zullen geen bepaalde landen door deze kunstenaars worden bezocht. Van tijdsdu van een bezoek kan niet worden gesproken. De vertrekdata zijn nog precies bekend. Overigens geschiedt de organisatie door het Ministerie van Marine, zodat U zich voor het verkrijgen van eventueel nader gewenste inlichtingen het beste tot dit Ministerie kunt wenden (Lt. ter Zee Noppen).

Het tweede plan (KLM.-Prins Bernhardfonds) was als volgt. Gelijk U bekend is het vorig jaar door de KLM. een aantal kunstenaars uitgenodigd voor een reis per vliegtuig en zijn de naar aanleiding daarvan vervaardigde schilderijen bijeengebracht in de zgtentoonstelling "Vogelvlucht". De bedoeling was, deze in het binnenland te laten circuleren en 25% van de opbrengst daarvan in het Prins Bernhardfonds te storten, dat daaruit een aantal kunstenaar in de gelegenheid zou stellen, twee maanden in het buitenland te verblijven, terwijl de KLM. voor de reis zou zorgen. Het Prins Bernhardfonds was bereid, daarmee reeds te beginnen (bij wijze van voorschot) zonder dat "Vogelvlucht" had gecirculeerd, aangezien inmiddels de KLM "Vogelvlucht" voor geruime tijd in het buitenland had vastgelegd. Door verschillende moeilijkheden met de kunstenaarsverenigingen echter is dit plan afgestuit.

Daarna is het plan geopperd, telkens twee kunstenaars voor één maand uit te zenden naar de plaats, waar "Vogelvlucht" wordt geëxposeerd en deze kunstenaars in de gelegenheid te stellen, daar te exposeren. Ook dit plan echter heeft ernstige bezwaren ondervonden, zodat er grote kans is, dat het niet zal worden verwezenlijkt. Misschien dat nog andere pogingen in deze richting zullen worden aangewend, maar het is nog geenszins zeker, dat de enig resultaat zullen afwerpen. Namen van kunstenaars, die in dit verband in het buitenland zouden verblijven, zijn vanzelfsprekend nog niet bekend.

Het door U bedoelde persbericht is derhalve verwarrend, onvolledig en voorbarig te achten, terwijl het nog geenszins in de bedoeling lag, de laatsbedoelde plannen aan de openbaarheid prijs te geven. Zouden mij daarover definitieve berichten bereiken, dan zal ik U daarvan gaarne op de hoogte stellen.

De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen,
Voor de Minister,
Het Hoofd der Afd. Kunsten,

(Dr. N.R.A. Vroom).

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 31 Mei 1950

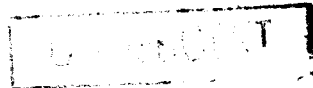
No.: R85102

n.a.v. schr. van R.F. Den Haag 85102
Co 72391

Ond.: G. Kiljan.

VERTROUWELIJK

IIIg/h 3

Naar aanleiding van Uw ongedateerd schrijven no. 243/1949, dat op 26 October 1949 door mij werd ontvangen moge ik U berichten, dat de daarin genoemde Gerardus KILJAN, geb. 26.10.1891 te Hoorn, wonende Voorburgseweg 50 te Leidschendam, niet als communist bekend staat. Wel is bekend dat hij in 1947 was gesubscribeerd op "De Vrije Katheder".

Ik moge U verzoeken mij wel volledig te willen doen inlichten omtrent de "Overgoorde Gordon Stichting", waarbij ik in het bijzonder gaarne zal vernemen welke personen deel uitmaken van het bestuur, door wie de Stichting wordt ge-exploiteerd, welke personen er verblijf hebben gehouden, ook en vooral welke vreemdelingen. Ik zal het op prijs stellen van alle bij de Stichting betrokken personen de politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens te mogen ontvangen.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze:

III *g*

J. G. C. ...

De Heer Commissaris van Politie
te
W A S S E N A A R.

Q *72009*

DISTRICT 's-GRAVENHAGE
DER RIJKSPOLITIE

COMMANDANT

No. 473 GEHEIM.

Onderwerp: Inlichtingen.

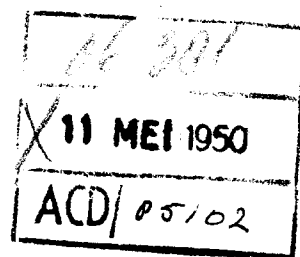
~~Bijlagen:~~

~~Bericht op schrijven van d.d.~~

No.

's-GRAVENHAGE,
Koninginnegracht 46
Telefoon 183430—183431

10 Mei 1950

Ter voldoening aan UW schrijven No. 72391 d.d. 22 November 1949, doe ik U hierbij toekomen gegevens betreffende KILJAN-Gerardus, geb. te Hoorn 26 October 1892, won. te Leidsendam, Voorburgseweg no 50.

De Districtscommandant,
De Dir. Off. der Rijkspolitie 3e kl.
b.a.

De Off. der Rijkspolitie 1e kl.

J. de Haak

AAN de Heer J.C. CRABBENDAM.

~~JAVASTRAAT 68~~ Javastraat 68 te
s-Gravenhage.

26 April 1950.

Onderwerp: Inlichtingen G. Kiljan.

op kaart

GERARDUS KILJAN is geboren te Hoorn op 26 October 1891 en woont te Leidschendam, Voorburgse weg No. 50.

Op 18 Juli 1924 huwde hij te 's-Gravenhage met Henriette Adriana Guldemon, geboren te 's-Gravenhage, 3 December 1902.

Hij is van beroep leraar in het vak tekenen aan de Academie voor Beeldende Kunsten te 's-Gravenhage.

Hij woont te Leidschendam sinds 1 Januari 1938 .

Zowel hij als zijn vrouw gaan zeer weinig uit. Zij gaan hier nog wel eens om met de familie van den Akker, die alles zins gunstig bekend staat .

Volgens Dr. A. Reijers alhier heeft Kiljan zich gedurende de bezetting zeer goed gedragen en stond als betrouwbaar bekend. Dat hij links-extreem zou zijn georiënteerd is uit niets kunnen blijken.

Zijn post is enige maanden gecontroleerd, doch nimmer is het blad "De Vrije Katheder" of een ander links georiënteerd blad bij hem bezorgd.

Hij is echter een recalcitrant persoon en heeft een militant karakter.

Hij zal dezerzijds bij voortduur worden gecontroleerd en wanneer bijzonderheden over hem bekend worden zal zulks onverwijld worden doorgegeven .

's-Gravenhage, 17 Mei 1950

No.: B 84272

n.a.v. schr. van Arnhem 84272 z.Co

o.: H.H. Meurs.

DIENSTGEHEIM

IIIIf/h 2

Naar aanleiding van Uw schrijven van 19.4.1950 BV/G no. 632/50 moge ik U berichten, dat de daarin genoemde Kunstschilder Harmen MEURS, is genaamd Harmen Hermanus MEURS, geb. 17.1.1891 te Wageningen, wonende te Ermelo-Speulde, Garderenseweg 263.

Betrokkene staat als een zonderling bekend en onder-tekende in 1949 de kandidatenlijst van de C.P.N. bij de gemeenteraadsverkiezingen te Ermelo.

HET HOOFD VAN DE DIENST
namens deze:

De Heer Hoofdcommissaris van Politie
te
ARNHEM.

M J
J. G. Crabbendam

IIIIf/h 4

Werkgemeenschap Arnhemse
Kunstenaars.

VERTROUWELIJK

UITGEBODEN

Hiermede heb ik de eer Uwe Excellentie te berichten, dat van betrouwbare zijde mededeling werd ontvangen, dat door enige personen wordt getracht de leiding van de Werkgemeenschap Arnhemse Kunstenaars (W.A.K.) in handen te krijgen. Men wil dit bereiken door de diverse secties in de W.A.K. een eigen bestuur te geven en daardoor zelfstandig te maken.

Als de opposanten werden genoemd Johan Hendrik van ZWEDEN, geb. 29.9.1896 te Winschoten, wonende v. Lawick van Fabstlaan 31 te Arnhem, kunstschilder, in 1947 lid van de C.F.K. en Harmen Hermanus MEURS, geb. 17.1.1891 te Wageningen, wonende te Ermelo-Speulde, Garderenseweg 263, kunstschilder. Deze staat als zonderling bekend, is geabonneerd op het Parool en ondertekende in 1949 de kandidatenlijst der C.F.K. voor de gemeenteraadsverkiezingen te Ermelo.

De betrokkenen vinden vrij veel steun in de secties muziek en beeldende Kunsten van de W.A.K.. Het huidige bestuur van de W.A.K. ziet het gevaar van deze politieke infiltratie en wil trachten het conflict langs normale weg op te lossen, zonder tegemoet te komen aan de verlangens van de opposanten.

Mochten laatstgenoemden de meerderheid van de leden van de W.A.K. achter zich krijgen, dan zullen de meest vooraanstaande Kunstenaars de W.A.K. verlaten en een nieuwe vereniging van Gelderse Kunstenaars oprichten.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Zijne Excellentie
de Minister van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen
t.a.v. de Heer Dr. M.R.A. Vroom
te
's-GRAVENHAGE.

Mr. L. Einthoven.

DIENSGEHEIM

66
25 APR. 1950

ACD/04272

Verbinding: 32.

No. BV/G 632 -50.

OP KAART
ACD/46
DAT: 19-4-50
PAR: 112

Datum: 19-4-1950.

Onderwerp: Moeilijkheden in de W.A.K.

Datum van ontvangstbericht: Geen
Betrouwbaarheid berichtgever: Zeer betrouwbaar.
Waardering bericht: Idem.
Tevens bericht gezonden aan: Geen.
Medewerkende instanties: Geen.
Ondernomen actie: Geen.

DIENSTGEHEIM.

X
In de W.A.K. (Werkgemeenschap Arnhemse Kunstenaars) zijn ernstige moeilijkheden gerezen. Door enige personen wordt getracht om de leiding in handen te krijgen. Getracht werd om de diverse secties in de W.A.K. zelfstandig te maken met een eigen bestuur. Dit geschiedde omdat men geen kans zag het bestuur der W.A.K. in handen te krijgen. Zouden nu de secties zelfstandig worden, dan kunnen de ontevreden elementen een meer zelfstandige positie krijgen en zouden de W.A.K. als zodanig kunnen passeren.

De opposanten zijn:

Hand in pt
X
Johan H. van Zweden, geboren 29-9-1896 en de kunstschilder Harmen Meurs, wonende te ~~Saule~~ (bij Putten). (verdere gegevens niet bekend).

Hand op kaart
Y
Johan van Zweden is bij Uw dienst reeds voldoende bekend. Harmen Meurs wordt beschreven als een pathologisch man. Als hij aan *offensie* voelt komen dat iemand een bepaalde stelling zal innemen, dan gaat hij bij voorbaat daar reeds tegen in. Voorts zou deze man vroeger lid der C.P.N. geweest zijn.

Deze beide heren vinden momenteel vrij veel steun in de secties muziek en beeldende kunsten. Deze steun vindt zijn oorsprong niet in de eerste plaats uit politieke overweging, doch wel hoofdzakelijk worden zij gesteund door de middelmatigen die meer afzetgebied voor hun werk zoeken, en zich miskent achten.

Door het huidige bestuur van de W.A.K. wordt het gevaar van de politieke infiltratie duidelijk gezien. Men wil trachten om het gerezen conflict langs de normale weg op te lossen zonder ook maar enigszins tegemoet te komen aan het drijven van J. van Zweden en H. Meurs. Mocht het deze twee gelukken zodanige aanhang te verwerven dat zij de meerderheid van de W.A.K.-leden achter zich krijgen, dan zullen vrijwel alle vooraanstaande kunstenaars de W.A.K. verlaten en een nieuwe vereniging van Gelderse Kunstenaars oprichten, waardoor de W.A.K. al haar betekenis zou verliezen.

Getracht zal worden om dit zo maar enigszins mogelijk, te voorkomen, omdat men inziet dat dan de naam W.A.K. nog geruime tijd door verkeerde elementen zal worden misbruikt.

E I N D E.

Bijlagen: 3 Krantenknipsels.

- - - - -

Moeilijkheden in de WAK

Wethouder Bronkhorst en Johan van der Woude uitgetreden

Zaterdagmiddag is het in de bijzondere algemene vergadering van de Werkgemeenschap van Arnhemse Kunstenaars, in de Volksuniversiteit tot een onverkwikkelijke rel gekomen, met het gevolg dat het erelid, Johan van der Woude, het bestuurslid, wethouder J. Bronkhorst en verscheidene kunstenaars hun lidmaatschap neerlegden.

Op de agenda stond het punt vermeld, dat de verhouding der secties in de W.A.K. ten opzichte van het bestuur aan de orde stelde, waarna het huishoudelijk reglement zou worden vastgesteld.

Reeds van den beginne werd uit de hoek der sectie Beeldende Kunst, onder leiding van de schilder Harmen Meurs, de obstructie ingezet door toelating te eisen van een lid dat zich wegens wanbetaling buiten de werkgemeenschap had geplaatst. Daarna werd gepoogd de sfeer te vertroebelen door te suggereren, dat er wel ingekomen stukken waren ingekomen, die het bestuur echter niet in behandeling wenste te geven. Op de vraag welke stukken dit zouden moeten zijn bleven de heren het antwoord schuldig.

Daarna richtte de voorzitter, Jan H. de Groot, het woord tot de vergadering, waarin hij wees op de pogingen van figuraties buiten de W.A.K., die de opzet hadden de machtspositie in de artistiek-culturele sector van de Werkgemeenschap in Arnhem terug te dringen. Slechts een eensgezinde Werkgemeenschap is in staat deze, stelselmatige pogingen het hoofd te bieden. Te ernstiger wees de voorzitter op het gevaar dezer verschijnselen, daar er sinds het besluit binnen de Werkgemeenschap secties op te richten, symptomen van ontbinding in de interne structuur gesignaleerd werden.

Sinds de oprichting van secties, die tot doel had de activiteit der werkende leden te verhogen en de kracht van de W.A.K. als totaal lichaam te versterken, zijn de werkzaamheden van het bestuur door stelselmatige obstructie uit de sectie Beeldende Kunstenaars bemoeilijkt en geremd geworden. De goede verwachtingen zijn in hun tegendeel verkeerd.

Hoewel de secties, in afwachting van het huishoudelijk reglement, nog geen officiële sanctie verkregen, werd voldoende bewegingsvrijheid gelaten om met de werkzaamheden te beginnen, onder de bepalingen, die, naast de statutaire bindingen, door de vorige algemene vergadering waren vastgesteld.

Deze spelregels zijn door de Beeldende Kunstenaars stelselmatig doorbroken. Er werd een obstructie gevoerd vol pathologische recalcitantie, zodat ten slotte de besprekingen tussen sectie en bestuur, als vruchteloos, werden gestaakt.

Ook een intermediairschap van Johan van der Woude om de vastgelopen wagen weer op gang te brengen had, ondanks de aanvankelijke overeenstemming, niet het minste succes. Een amendement op het huishoudelijk reglement en een voorstel tot statutenwijziging uit de B.K. wees ten slotte de bedoeling uit de W.A.K. te wijzigen in een federatie van vakverenigingen, waaraan, volgens de voorzitter, niet de minste behoefte bestond, omdat er al reeds een federatie is, en voorts, dat deze voorstellen het karakter van de W.A.K. tot in de grond zouden wijzigen.

Indien dit streven zou worden voortgezet, zou de W.A.K. in onbelangrijke en onmachtige apartheden uiteenvallen. Deze aanval, gevoerd onder een terroristisch bewind van de sectie B.K., is rechtstreeks gericht op het hart van de Werkgemeenschap, aldus de voorzitter. De vergadering zal te beslissen hebben hoe de verhouding tussen secties en bestuur is, indien ze al niet besluit de sanctie aan de secties in het geheel te onthouden.

Uit de rij van sprekers, die na deze toespraak naar voren trad, bleek duidelijk hoe verward de meningen lagen. Mr Barend de Goede toonde met de stukken aan, hoe de amendementen op het huishoudelijk reglement van de zijde der B.K. omschakeling naar een vakverenigingsstructuur beoogden en bovendien botsten met de door de B.K. zelf voorgestelde wijziging der statuten.

Johan van Zweden meende, dat de W.A.K. in oorsprong op een sociëteitsprincipe was gebaseerd, hetgeen op de doelstelling bij de oprichting eenvoudig kon worden weerlegd. Later poogde hij, in gezelschap van Harmen Meurs, het bestuur een ondemocratisch beleid in de schoenen te schuiven. Hun uiteenzetting van het democratisch ideaal verliep in een demagogisch betoog, waarin de volksdemocratische idealen met die der democratische werden verward. Een voorstel van de heer Bronkhorst een motie van wantrouwen tegen het bestuur in te dienen, durfde de heer Van Zweden echter niet aan.

Toen ten slotte Harmen Meurs het bestuur van kwade trouw in de samenstelling der agenda verweet, ontnam de voorzitter hem het woord en schorste hij enige ogenblikken de vergadering. Daarna diende de heer Bronkhorst een voorstel van orde in om de heer Meurs buiten de vergadering te sluiten. Dit voorstel werd verworpen, daar verscheidene leden reeds de vergadering hadden verlaten. Johan van der Woude toonde als laatste spreker tegen Harmen Meurs en de zijnen om hun doelbewuste destructieve obstructie, die de ondergang van de W.A.K. ten doel had.

Daarna sloot de voorzitter deze onvruchtbare vergadering.

De W.A.K.-vergadering

Van verschillende zijden is telefonisch bezwaar gemaakt tegen het verslag dat "Het Vrije Volk" gisteren heeft gepubliceerd over de beweging ledenvergadering der Werkgemeenschap van Arnhemse Kunstenaars.

Wij wijzen er daarom op, dat het hier niet ging om een redactioneel verslag, doch om een stuk, dat ons was toegezonden door het bestuur en dat wij hebben gecombineerd met een verslag, dat door het A.N.P. van de desbetreffende vergadering was gegeven.

"Vrije Volk" 4-4-50

Vrije Volk 6-4-50
**De moeilijkheden tussen secties
en bestuur in de WAK**

Het bestuur van de W.A.K. schrijft ons:

De moeilijkheden in de Werkgemeenschap van Arnhemse kunstenaars, die aanleiding werden tot de rumoerige vergadering van j.l. Zaterdag zijn niet van vandaag of gisteren. Zij ontstonden kort na het experiment: de voorlopige oprichting van secties (Beeldende Kunsten, Muziek, Literatuur) vastgesteld ter algemene vergadering 1949.

Op deze vergadering werden tevens de bepalingen aanvaard en vastgesteld waarop de secties de werkzaamheden zouden beginnen. Deze luiden:

1. De secties zijn adviescolleges van het W.A.K.-bestuur.
2. De activiteit der secties blijft beperkt binnen de grenzen van het eigen terrein.
3. Naar buiten treedt het W.A.K.-bestuur als vertegenwoordigend lichaam van de gehele Werkgemeenschap op en draagt de verantwoordelijkheid.

4. Een desbetreffend lid van het W.A.K.-bestuur heeft volgens de statutaire voorschriften zitting in de sectiebesturen.

Maar reeds vanaf den beginne heeft het bestuur der sectie B. K. onder leiding van de voorzitter de schilder Harmen Meurs de spelregels doorbroken. De hieruit voortvloeiende kwesties werden aanleiding tot een reeks van conflicten, die de werkzaamheid van het W.A.K.-bestuur in hoge mate belemmerde en bij tijden volkomen verlamde. Dit werd aanleiding voor het W.A.K.-bestuur verder contact met het sectiebestuur te weigeren. Onder intermediairschap van Johan van der Woude werd de wagen weer op gang gebracht. Nieuwe afspraken werden gemaakt die even vlot door het sectiebestuur B. K. werden gesaboteerd. De correspondentie hierover, op twee dagen vóór de buitengewone algemene vergadering ter inzage gelegd, bewijzen de juistheid dezer conclusie met de stukken. Inmiddels had de sectie B. K. in antwoord op het concept huishoudelijk reglement een geheel nieuw concept ingediend vergezeld van een concept tot wijziging der statuten. Deze voorstellen hielden in dat de algemene culturele doelstelling van de W.A.K. tot in de grond werd aangetast en de structuur van een vakvereniging zou krijgen. De juistheid van deze conclusie werd door mr Barend de Goede ter vergadering

met de stukken bewezen. De voorzitter, Jan H. de Groot, had de gevaren van dit streven reeds in zijn openingsrede aangetoond. De W.A.K. zal uiteen vallen in op zichzelf staande onbelangrijke en onmachtige apartheden. De kracht van de W.A.K. ligt in haar aaneengeslotenheid. Valt deze uiteen, dan is het gedaan met de W.A.K. maar niet minder met de secties. Bovendien bestaat er niet de minste behoefte aan een vakverenigingsstructuur daar de Federatie van beroepsverenigingen van kunstenaars reeds in de behoefte voorziet.

De meningsverschillen tussen W.A.K.-bestuur en de sectie-muziek waren van geheel andere orde. Zij waren niet van principiële maar van zakelijke aard. Zij betroffen in feite de gevolgen van de stroefheid en ongemakkelijkheid der nieuwe organisatorische apparatuur. Haar critiek was voor een goed deel juist. Deze zou in een rustiger vergadering waarin de stemming niet door de obstructie van een stel onverantwoordelijke elementen was vertroebeld, op eenvoudige wijze kunnen zijn opgelost.

De vraag ter vergadering aan de leden voorgelegd verlangde antwoord op de beslissing aangaande 1. de doelstelling van de W.A.K. en de daarop gebaseerde verhouding der secties tot het W.A.K.-bestuur en 2. de behandeling van het huishoudelijk reglement.

Aan de beantwoording van deze vragen is men niet toegekomen. Het bestuur constateert dat door de voortdurende agitatie uit de sectie B. K. waardoor de muziek-sectie in feite tegen haar wil in een minderwaardig geachte oppositie werd meegesleept de vergadering geen vruchtbaar resultaat vermocht af te werpen.

Dat er in een Werkgemeenschap van kunstenaars tegenstellingen, kwesties, conflicten van persoonlijke of zakelijke aard bestaan is natuurlijk en wenselijk. Er bestaat geen behoefte aan een doolie boel. Dat enkele elementen gerezen grieven gebruiken om er een politiek bedrijf van te voeden, dat kan geen enkele gemeenschap verdragen.

Een algemeen culturele gemeenschap als de W.A.K. biedt daartoe geen of weinig kans. Een vakvereniging echter wel.

Op sluwe wijze is door Harmen Meurs gepoogd dit resultaat te bereiken. Voor velen was dit duister spel te ondoorzichtig. Dat was de door de oppositie zo begeerde sfeer om of het bewind in handen te krijgen, of als dat niet lukte, de Werkgemeenschap te vernielen.

Haarlems dagbl
21-2-50
18

— De Nederlandse Federatie van verenigingen van beeldende kunstenaars heeft de volgende schilders aangewezen om een studiereis te maken op een Nederlandse oorlogsbodem: Cees Bolding, Wil Kalkhoven, Bart Peizel, A. v. d. Pol en J. Rijlaarsdam.

gaat niet door

B 79704

n.a.v. schr. van Den Haag
79704 z. Co.

IIIIf/h 4

UNTOEGEST

VERTROUWELIJK

Ik heb de eer Uwer Excellentie het volgende te berichten.

Uit publicaties in de pers is bekend geworden, dat ongeveer 30 - in de bijlage genoemde - kunstschilders in de gelegenheid zijn gesteld, gedurende twee maanden in het buitenland te verblijven, dan wel aan boord van Nederlandse Marinevaartuigen te werken.

De kosten van het verblijf zouden, volgens een bericht in "De Waarheid" van 7.1.1950 worden voorgeschieden door het Prins Bernhardfonds, waarin 25% moet worden gestort van de opbrengst van de vijf schilderijen, welke de schilders in die tijd moeten vervaardigen. Uit de opbrengst zullen tevens de voorgeschieden kosten van het verblijf worden betaald. Indien de opbrengst daartoe ontoereikend zou zijn, zal het restant van de verblijfkosten voor rekening komen van gemeld fonds.

De aanwijzing zou zonder insenging van anderen zijn geschied door het bestuur van de Nederlandse Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars. Slechts twee van de in de bijlage genoemde kunstschilders zouden zijn aangewezen door de verenigingen Arti et Amicitiae en Pulchri Studio.

Uit de in de bijlage achter hunne namen vermelde politieke antecedenten blijkt, dat onder deze kunstenaars enige communisten of extreem-links georiënteerde figuren worden aangetroffen.

Ten aanzien van figuren als Völlmer en Andrea, van wie mij gemeld werd, dat zij respectievelijk naar Zuid-Amerika en Portugal wensten te gaan, zou ik, bij het bestaan van relaties met gelijksoortige diensten in deze landen, mij verplicht achten van hun komst aan deze diensten melding te doen.

Gezien de mogelijkheid dat andere extremistisch georiënteerde kunstenaars zich zullen begeven naar landen, waarmee mijn dienst wel relaties onderhoudt, moge ik U verzoeken, mij een volledige opgave te willen doen verstrekken van alle kunstenaars welke aan deze uitzending zullen deelnemen, alsmede van de landen welke zij zullen bezoeken, de data van hun vertrek en de tijdsduur van het bezoek. Gelijkijdige vermelding van alle U bekende gegevens betreffende personalia, woonplaatsen en extreem-politieke oriëntering, zal ik zeer op prijs stellen.

M.E. De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen
n.a.v. de HoogsteGestr. Heer Hr. N.R.A. Vroom

-Uw ambtsenoot-

S-GRAVENHAGE.

2 8/10 50

Uw ambtgenoot de Minister van Marine is reeds op zijn verzoek in kennis gesteld met de politieke instelling van de voor hem van belang zijnde personen.

HET HOOFD VAN DE DIENST

A handwritten signature, possibly 'M', written in dark ink.

Mr. L. Binthoven.

1. J. Alting (vermoedelijk Jan Alting, geb. 21.10.1885 te Groningen, wonende aldaar; abonné op het orgaan van de vereniging "Nederland-USSR") Reisdoel onbekend.
2. Cornelis Andrea, geb. 3.2.1914 te 's-Gravenhage, wonende aldaar, communistisch georiënteerd, 1946: medewerker aan het C.F.N. verkiezingsfonds, 1949 adhaesiebetuiger aan het communistisch congres "Onderwijs en Vrede" en lid van het Haags Comité ter voorbereiding van de Wereldvredestdag op 2 October 1949. als doel van zijn reis zou hij Lissabon hebben gekozen.
3. Hendrik Arnoldus Bottenburg, geb. 6.5.1911 te Amsterdam, wonende aldaar, mij niet extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van Marine vaarttuig.
4. Hermanus Berserik, geb. 29.6.1921 te 's-Gravenhage, wonende aldaar, communistisch georiënteerd, 1946: medewerker aan CFN verkiezingsfonds. Reisdoel onbekend.
5. Dirk Pieter Braam, geb. 9.9.1908 te 's-Gravenhage, wonende aldaar, mij niet als extreem-politiek bekend. Reisdoel onbekend.
6. Cornelis (Cees) Bolding, geb. 7.1.1897 Wormerveer, wonende te 's-Gravenhage, mij niet als extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van Marine vaarttuig.
7. Willem Frederik ten Broeke, geb. 2.1.1905 te Amsterdam, wonende te Goor; van 1945 tot 1947 communistisch georiënteerd, zou thans a-politiek zijn. Maakt gebruik van Marinevaarttuig.
8. Gerrit Jacobus Gerrits (Ger Gerrits), geb. 24.12.1893 te Nieuwer-Amstel, wonende te Amsterdam, communistisch georiënteerd. Reisdoel onbekend.
9. J. de Gruyter (onbekend). Reisdoel onbekend.
10. D. ten Hoedt (onbekend) Reisdoel onbekend.
11. J. Hanstra (onbekend) Reisdoel onbekend.
12. Mevr. J. van Hall (vermoedelijk Jeanne van Haal, geb. Hanstra, geb. 19.7.1902 te Brussel, wonende te Amsterdam; 1947: abonné "De Vrije Katheder" 1949: betuigde instemming e.g. nam deel aan het Wereldvredecongres te Parijs, Reisdoel onbekend.
13. C. Huysser (onbekend) Reisdoel onbekend.
14. Philippus Jacob Haners, geb. 21.8.1909 te Watergraafsmeer, wonende te Vortenhoef. Mij niet als extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van marinevaarttuig.
15. Willem Cornelis Kalshoven geb. 7.2.1907 te Amsterdam, wonende te Heiloo, mij niet als extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van marinevaarttuig.
16. P. Kraus (onbekend) Reisdoel onbekend.
17. H. van Kruiningen, alias van Henri Adelbert Janssen, geb. 28.1.1906 te Kruiningen, wonende te Amsterdam, communist. Reisdoel onbekend.
18. Mevr. Anna van der Loo (onbekend) Reisdoel onbekend.
19. Jan Meine Jansen, geb. 17.2.1908 te Heppel, wonende te Doorn, mij niets als extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van marinevaarttuig.
20. P. Landkroon, vermoedelijk: Petrus Landkroon, geb. 17.7.1907 te Amsterdam, wonende aldaar; communistisch georiënteerd. 1948: vervaardigde décors voor comm. toneelgezelschap (C.G. cabaret lezer van "De Waarheid" 1949: Adhaesiebetuiger aan Wereldvredecongres te Parijs. Reisdoel onbekend.

21. Bartele Peizel, geb. 6.8.1887 te Veendam, wonende te Amsterdam, mij niet als extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van marine vaartuig.
22. Arend van der Tol, geb. 4.11.1888 te Utrecht, wonende aldaar, mij niet als extreem-politiek bekend. Maakt gebruik van marine vaartuig.
23. Jan Rijlaarsdam, geb. 2.3.1911 te Nieuwkoop, wonende te Hilversum, vermoedelijk communistisch georiënteerd. Maakt gebruik van marine vaartuig.
24. J.H.L. Schoonbrood (onbekend) Reisdoel onbekend.
25. W. Steijn (onbekend) Reisdoel onbekend.
26. C. Timmer (onbekend) Reisdoel onbekend.
27. Frans Völlmer, geb. 26.1.1913 te 's-Gravenhage, wonende aldaar, communist. Reisdoel Zuid-Amerika.
28. J. Reijnand (onbekend). Reisdoel onbekend.
29. J.v.d. Zee (onbekend) Reisdoel onbekend.

4. 10. 5 6. 15
1.553

11 FEB 1950

VERTROUWELIJK

Verbinding: No.12

9 Februari 1950. 75707

Doss.206/2

Onderwerp: Uitzenden kunstschilders naar het buitenland.

Datum ontvangst bericht:---

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar

Waardering bericht: betrouwbaar

Devens bericht gezonden aan:---

Medewerkende instanties:---

Ondernomen actie:---

Uit een artikel in het Haags Dagblad van 2 Februari 1950 blijkt, dat het Prins Bernhardfonds aan 20 Nederlandse kunstschilders heeft aangeboden een verblijf van twee maanden in een door betrokkenen zelf uit te kiezen plaats in het buitenland te bekostigen. Het vervoer per K.L.M.-toestel zal gratis plaatsvinden.

In dit artikel werden de volgende vier namen genoemd: Frans VOLMER, Kees ANDREA, Herman BERSERIK en Dick BRAAM, met wie bedoeld worden:

Li.
87058

- 1. Frans VÖLLMER, geboren te 's-Gravenhage 26 Januari 1911 wonende Suezkade 26;
- 2. Cornelis ANDREA, geboren te 's-Gravenhage 3 Februari 1914, wonende Ligusterstraat 23;
- 3. Hermanus BERSERIK, geboren te 's-Gravenhage 29 Juni 1921, wonende Boerhavestraat 23 en
- 4. Dirk Pieter BRAAM, geboren te 's-Gravenhage 9 September 1908, wonende Druivenstraat 77, allen te 's-Gravenhage.

In aansluiting op een gerucht, dat onder kunstschilders hier ter stede rondgaat, dat drie van de vier genoemden communistisch georiënteerd zijn en dat deze keuze in verband staat met overeenkomstige gevoelens bij het bestuur van de Nederlandse Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars, werd het volgende vernomen:

Frans VÖLLMER staat algemeen bekend als een actief communist, die meermalen openlijk zijn sympathieën voor het communisme liet blijken. Hij is lid van bovengenoemde Federatie en hij wordt een zeer bekwaam schilder genoemd.

Dezerzijds is bekend, dat hij een bestuursfunctie heeft in de C.P.N., t.w. voorzitter van Mid.19. In 1949 betuigde hij adhaesie met het Wereldcongres voor de Vrede, dat van 20 - 24 April 1949 te Parijs werd gehouden.

Als doel van zijn reis heeft hij Zuid-Amerika gekozen.

C.ANDREA is eveneens lid van genoemde Federatie. Hij zou geen lid zijn van de Communistische Partij, doch is wel op deze partij georiënteerd. Hij betuigde adhaesie met het Haagse comité voor de Wereld Vredesdag op 2 October 1949 te 's-Gravenhage gehouden.

Als doel van zijn reis heeft hij Lissabon gekozen.

H.BERSERIK behoort tot geen enkele organisatie van kunstenaars. Hij is leraar aan de Vrije Academie voor Beeldende Kunsten. Hij is georiënteerd op de Communistische Partij, doch komt meestal niet voor zijn mening uit. Hij is zeer be-

vriend met F. VÖLLMER.

Dirk BRAAM is lid van Pulchri Studio. Hij staat zeer gunstig bekend en moet absoluut betrouwbaar geacht worden.

Verder werd vernomen, dat de voordracht voor de uitzending van deze kunstschilders, zonder inmenging van anderen, werd opgesteld door het bestuur van genoemde Federatie en door de voorzitter van dit bestuur Jhr. SANDBERG, Directeur van het Stedelijk Museum te Amsterdam werd overhandigd aan de voorzitter van het Frins Bernhardfonds, Dr. J. HENRICK MULDER. Laatstgenoemde, die absoluut afwijzend staat tegenover het communisme, zou door Jhr. SANDBERG enigszins overrompeld zijn en hij zou zijn beslissing zonder nader onderzoek hebben gegeven.

Betreffende de overige kunstschilders, die voor uitzending in aanmerking kwamen, zijn geen gegevens bekend geworden.

Wellicht ten overvloede wordt nog vermeld, dat Jhr. SANDBERG commissaris is van de K.L.M. (einde)

PD
Sandberg

- X* Jan Kalkbrenner 2.10.85 van te sien, abonnee Ned. WSR
- X* Cornelis Andrea 3.2.14 de Krag te den Haag (zie 79701)
- X* Hermannus Murrerik 29.6.21 - - - (- - -)

Waarheid 17
7-1-50

R

ACD.

Tersake waslag van
alle hre gemende personen

Postj. 11/4/50

Vijfentwintig schilders
gaan reizen

(Eigen bericht).

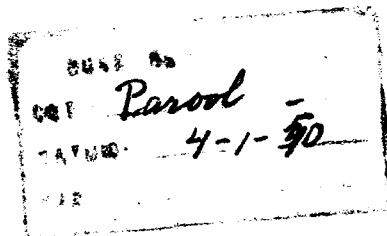
Honderdvijfenzeventig gegadigden hadden zich aangemeld bij de Ned. federatie van beroepsver. van kunstenaars, om in aanmerking te komen voor een verblijf van twee maanden in het buitenland plus gratis heen- en terugreis met de K.L.M. De kosten van het verblijf worden voorgeschoten door het Prins Bernhardfonds, waarin 25% moet worden gestort van de opbrengst van de vijf schildertijen, die de schilders in die tijd moeten vervaardigen. Uit de opbrengst zullen tevens de voorgeschoten kosten van het verblijf worden betaald en — zo deze niet voldoende mocht zijn — voor rekening komen van gemeld fonds. De schilders hebben evenwel het recht hun werk ter plaatse te verkopen, indien zij daartoe in de gelegenheid zijn.

In October zal te Amsterdam een tentoonstelling van de vervaardigde schildertijen worden gehouden, welke bij voldoende succes ook naar andere plaatsen zal worden overgebracht.

De aangewezen schilders zijn in alfabetische volgorde: J. Alting, C. Andrea, H. van Bottenburg, H. Berserik, W. ten Broeke, Ger. Gerrits, J. de Gruyter, D. ten Hoedt, J. Hamstra, mevr. J. van Hall, G. Huysser, F. Hamers, P. Kraus, H. van Kruiningen, mevr. Anna van Loo, J. Meine-Jansen, P. Landkroon, J. H. L. Schoonbrood, W. Steyn, C. Timmer, S. Vollmer, J. Weyand, J. v. d. Zee. Twee schilders zullen nog worden aangewezen door Arti et Amicitiae en Pulchri Studio. Vijf van de bovengenoemde schilders zullen in de gelegenheid worden gesteld aan boord van een marinevaartuig te werken.

Het Parool en Het Handelsblad meldten abusievelijk, dat de verblijfkosten geheel voor rekening komen van het Prins Bernhardfonds.

zie
79704
87058
00673

Schilders krijgen gelegenheid in buitenland te werken

(Eigen bericht)

Het Prins Bernhardfonds heeft de Nederlandse Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars verzocht voor dit jaar twintig schilders aan te wijzen, die gedurende twee maanden op kosten van dit fonds naar het buitenland kunnen gaan. De reis heen en terug zal gratis met de K.L.M. gemaakt kunnen worden.

De schilders zijn verplicht gedurende hun verblijf in het buitenland minstens vijf schilderijen te vervaardigen. Zij mogen deze ook verkopen, doch 25 procent van de opbrengst dient in het Prins Bernhardfonds te worden gestort. Na hun terugkeer zal in October van dit jaar in Amsterdam een tentoonstelling van de vervaardigde werken worden gehouden.

Van de achthonderd leden van de Federatie hebben zich 175 voor uitzending opgegeven. Hiervoor zijn ten slotte aangewezen: P. Landkroon, Ger Gerrits, D. ten Hoede, J. de Gduyter, J. H. L. Schoonbrood, J. Haanstra, J. Alting, mevr. A. van Loo, C. Timmer, W. Steyn, C. Andrea, S. Vollmer, P. Kraus, mevr. Jeanne van Hall, H. Berserik, H. van Kruiningen, J. Weijand en G. Huysser. Twee schilders zullen door Arti en Pulchri Studio worden aangewezen.

Tevens heeft de Federatie in overleg met het departement van O., K. en W. vijf schilders, J. Meine Jansen, W. ten Broeke, J. van der Zee, S. Hamers en H. van Ottenburg, aangewezen, die de gelegenheid krijgen op marinevaartuigen te werken.

Steeds gewerijd, zie

*79704
07058
00673*

No.: B 74082 IIIe/h 3

n.a.v. bericht van Feer W. 74082 z.Co

Ond.: Weekblad "Theater".

VERTROUWELIJK

UITSTROEKT

Te Berchem (Antwerpen), Kortemarkstraat 18. alwaar gevestigd is de uitgeverij "De Internationale Pers", is woonachtig de Nederlander Abraham Joseph WALVISCH, geb. 10.10.1916 te Amsterdam, van beroep journalistiek-correspondent, die geacht wordt communistisch gezind te zijn.

Betrokkene zou medewerker zijn aan het Nederlandse Weekblad "Theater", hoofdredacteur E.J. HOLLMANN, dat zou worden uitgegeven door "De Vrijheid", gevestigd Herengracht 545/549 te Amsterdam.

Als correspondent in België zou A.J. Walvisch zijn artikelen in "Theater" ondertekenen met "Paul Vermeer".

Ik moge U verzoeken mij te willen doen inlichten omtrent de politieke strekking van het weekblad "Theater", benevens - indien daartoe aanleiding mocht zijn - met de namen, personalia, politieke antecedenten van de leden van de redactie en de medewerkers.

Tevens zal ik het op prijs stellen in kennis te worden gesteld met de te Amsterdam bekende politieke antecedenten van A.J. Walvisch

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

L.L. van Laere

De Heer Hoofdcommissaris van Politie
te
AMSTERDAM.

A 90590

OP KAART
ACD/46
DAI: 23/10/49
PAR: 1/1

18 November 1949.

Onderwerp: "A.J. WALVISCH te Berchem,
bij Antwerpen".-

21 NOV. 1949

ALL 74002

Hiermede moge ik U berichten, dat ik van "Labile" te Antwerpen, het volgende vernam:

"In het communistische dagblad "De Rode Vaan" van Woensdag, 16 November 1949, komt op blz.3, aan het slot van een artikel onder het opschrift: "Boekbespreking", de mededeling voor, dat het besproken boek verkrijgbaar is bij de Uitg: "De Internationale Pers", gevestigd Kortemarktstraat 18, te Berchem(Antwerpen). *

*firmaat
met de*

Voordien is reeds gebleken, dat op genoemd adres een Nederlander woonachtig is, die als communistisch gezind wordt beschouwd.

Deze persoon is genaamd: WALVISCH, Abraham Joseph, geboren te Amsterdam, op 10.10.1916, van beroep Journalistiek-correspondent.

Naar vernomen werd, zou WALVISCH medewerker zijn aan het Nederlandse weekblad "THEATER", Hoofdredacteur: E.J. HOLMANN, welk weekblad zou worden uitgegeven door "DE VRIJHEID", gevestigd te Amsterdam, Heeregracht 545/549.

De door de dienst van "Labile" in het werk gestelde pogingen om dat weekblad te bekomen, bleven vruchteloos, daar - naar vernomen werd - hetzelfde niet in België zou worden verspreid.

Het weekblad "Theater" zou een geïllustreerd blad zijn ten behoeve van personen, werkzaam in het toneel- film- dans- muziek, enz.-bedrijf.

Als correspondent in België zou WALVISCH A.J. zijn artikels in het weekblad "Theater" ondertekenen met de deksnaam "Paul VERMEER".-

Teneinde met de eventuele politieke activiteiten in België van deze WALVISCH op de hoogte te komen, verklaarde "Labile" het zeer op prijs te stellen, indien hij door ons zoude kunnen worden ingelicht, omtrent de politieke strekking van het weekblad "Theater", zomede aangaande hetgeen in Nederland bekend is over de politieke gezindheid, enz. van WALVISCH voornoemd.

Ik moge U verzoeken, wel te willen bevorderen, dat aan dit verlangen van "Labile" - zoor zover mogelijk - worde gevolggeven".-

W.-

* Dit is de ander dan de Hollandse

10X 73494

Bestemmings

In antwoord op uw aan de heer M.J. Woppen gericht schrijven, d.d. 10.11.1949, kennis gevend gende aan het door mij C. J. Fischler gedane verzoek, hoop ik, Uwe Excellentie bevestigend, dat mij behorende kajaal d'Ebnethe en K. Sanderden gien gegene ter beschikking staan.

Als bijlagen gelieve U aan te bevelen:

1. Een fotocopie van het door de Nederlandse Federatie van Personeelsverbindingen van Kuertenans uit gegeven manifest;
2. Een opgave van het huidige bestem van bovengenoemde Federatie;
3. Iden van de afgevaardigden van de Bond van Bildenkomtemacht in deze Federatie en
4. de namen van in mijn administratie bekende personen afkomstig van de lijst, welke aan mij door ~~me~~ commissaris C. J. Fischler te insaf werd verstrekt

H.C. D.

Minister C. A. C.

Bevelende van
Mij C. J. Fischler

De afgevaardigde
van de lijst
Zij handte van
Mij C. J. Fischler

Bylage 2.

Het bestuur, thans gezeld op de jaarver-
gaderingⁱⁿ 1949, van de Nederlandse Federatie
van Proef, vereeniging van Kunstenaars ^{is} ~~wordt~~
als volgt samengesteld:

Amsterdamdirecteur

Voorzitter (behooren): Jhr. Willem Jacob
Kees Berend Sandberg, geb. 24. 10. 1892 te
Amersfoort, won. te Amsterdam, ~~te~~ ^{te} ~~symp. comm.~~

Twee voorzitter:
Ferdinand Sterneberg, geb. 11. 8. 1901 te Kijninga,
koudspeler, wonende te ~~Amsterdam~~, ^{Amsterdam}, ~~akoni~~ 'De Vrije
Kathedra';

Secretaris:
John Jacob Postkuijl, geb. 26. 3. 1897
te Meda, ~~kunstb. schilden~~, ^{Amsterdam}, ~~F. d. d. v. p. l. 16 te~~
Amsterdam, ~~Comm. / behooren~~ ^{Comm. / behooren} ~~Bestuurslid 1948~~

Permissie-meester:
Jacobus Bot, geb. 14. 8. 1892 te Amsterdam
Architect, wonende Nieuwenweg 40 te Amsterdam,
voorz. ~~staand~~ lid van de C. P. N.: 3 (voorn. vice voorz. 1948)

Leden:
Mevrouw Corrie Hartong, onbekend;
P. H. Wezeriff, onbekend, ^{vermeendlijk medewerker}
van het duffblad 'De Waasheid';
Jan Sterk, onbekend;
Prof. dr. Nicolaas Antonie Donkersloot,
geb. 8. 9. 1902 te Rotterdam (Antonius Dorker),
direct. links voorz. onbekend.

~~lijst van~~

Lijst van afgevaardigden van de
Bond van Beeldende Kunstenaars in de L.G.
'Federatieband', het jaarlijks Congres van de
Nederlandse Federatie van Kunstenaars van de
van Kunstenaars (1948):

1. John Jacob Jiskuit, geb. 25.3.1897 te Neda,
Kunstenaar, Presidentieel v. Kunstenaars, comm.
2. ~~van de~~ van de ~~Landt~~, ~~van de~~, geb. 5.3.1909
graficus, Westende 3, IJpenhoop, Streekl. Schooling te
Kerkhoor van C.P.N. - Verkeerspropaganda (1940)
3. van Willem Roumanent, geb. 24.10.1894 te Colindam,
beeldhouwer, van de ~~Landt~~, comm.
4. Elly Trolldenier, geb. 19.1.1894 te ~~Landt~~, van.
te ~~Landt~~, abond. te ~~Landt~~, 124 lang
het Comité van Kunstenaars tegen de ~~Landt~~ is ~~Landt~~
(1940)
5. John ~~Landt~~, de ~~Landt~~ ~~Landt~~ 20
Landt, abond. te ~~Landt~~ (1940)

~~Landt~~
Landt, ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~
Landt, ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~
Landt, ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~
Landt, ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~ ~~Landt~~

Bylage 3 (vervolg)

- 7 Christiaan Hendrik Beekman, eeb.
28.5.1887 te IJmuiden, woonde te Amsterdam,
Individueel spraak van het Comm. beveldecongres te
Parijs (1948), idem resolutie van het comm. comité tegen de
bereiking van de 12 Communisten in de V.S., idem tegen de
aankomst van de film "Rechts het Grooten Jodijn", abonnee
van "De Nieuw Kathedraal" (1949)
- 8 Johan van Rueden, geb. 29.9.1895 te Muiselster,
won. te Breda, Comm.
- 9 Ton Meijer (vaderland)
- 10 Gerrit Jacobus Ferrits, geb. 24.12.1893 te
Muiselster, won. te Amsterdam, Comm.

- G. Andrea, stelde schilderij beschikbaar voor C.P.N.-verkiezingspropaganda (1946), verleende medewerking aan comite ter voorbereiding van comm. wereldvrede(dag) (1949);
- P.A.Bekker, Lid van de vereniging Nederland-U.S.S.R..(1948)
- H.Berserik, Stelde schilderij beschikbaar voor C.P.N.-verkiezingspropaganda (1946)
- Th.Bitter, Idem.
- Willy Boers, Uitgesproken comm.. Ab. "De Vrije Katheder"(1946/1947).
- L.v.d.Bundt, stelde schilderij beschikbaar voor C.P.N.-verkiezingspropaganda. (1946)
- Ger Gerrits, comm. Nam deel aan kunstenaarstrip naar Zweden o.l.v. ^{Jhr} Sandberg (1946) Adhaesiebet. comm. wereldvredecongres te Parijs; protesteerde tegen vertoning van de film "Achter het IJzeren Gordijn" (1949).
- J.G.Goeting, Abonné ^{uit}links periodiek "De Vlam" (1948).
- Jos Gosschalk, Nam deel aan kunstenaarstrip naar Zweden o.l.v. ^{Jhr} Sandberg (1946).
- J.J.Gregoor, Comm. geor., ab. "De Vrije Katheder" (1946)
- F.Hunsiker, gehuwd met Swart, werkte aan schilderijen-~~xxxxxxx~~ ten toonstelling ten bate van C.P.N.-verkiezingsfonds, vriendin van Willy Boers, comm. geor. (1946)
- H.A.Janssen, alias H. van Kruiningen. Bestuurslid C.P.N.(1932) Protesteerde tegen vertoning van de film "Het IJzeren Gordijn" (1949).
- W. Noordhoek, comm, ab. "De Vrije Katheder"(1947).
- J. Roede, stelde schilderij beschikbaar voor C.P.N.-verkiezingspropaganda, lid C.P.N. (1946).
- ~~J.P.Ros, geen bijzonderheden.~~
- W.P.Sineaus, stelde schilderij beschikbaar voor C.P.N.-verkiezingspropaganda (1946).
- F.Slebe, Ondertekenaar comm. vredesmanifest (1946)
- J.H.W.Wittenberg, Bellamy partij, ab. "De Vrije Katheder" (1947).

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

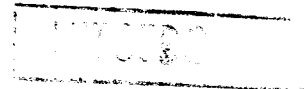
's-Gravenhage, 22 November 1949

No.: B72391 IIIe/h 3

n.a.v schr. van Wassenaar 72391 z.c

Ond.: G. Kiljan.

VERTROUWELIJK

Hiermede moge ik U verzoeken mij in kennis te willen doen stellen met de personalia, politieke antecedenten en verder van belang zijnde gegevens betreffende G. KILJAN, wonende Voorburgseweg 50 te Leidschendam.

Volgens verkregen inlichtingen zou betrokkene links-extreem zijn georiënteerd.

In Maart 1947 werd hij gesignaleerd als abonné op de Vrije Katheder.

Het Hoofd van de Dienst
namens deze:

J.G. Crabbendam.

De Heer Districtscommandant
der Rijkspolitie
te
's-GRAVENHAGE.

A 85102

8249
W. van der ...
Verbinding No.84.

No. 243/1949.

Onderwerp: H.O.M. SALDEN .

V.

28 OCT 1949

AG 72391

Ik heb de eer Uedelgestrenge te berichten, da
in de Overgoorde Gordonstichting " De Pauwhof " alhier
sedert enige tijd verblijf houdt de boekdrukkunstenaar

HELMUT OTTO MICHAËL SALDEN (Duits)

geboren 20 Februari 1910 te Essen.

Salden heeft tot 1934 in Duitsland gewoond.
In dat jaar zou hij voormeld land om politieke redenen
hebben verlaten.

Reeds eerder n.l. van Mei 1938 tot December
1938 hield betrokkene in deze gemeente verblijf. Hij wa
toen o.a. inwonende bij de bekende communist PIETER
ZWART, geboren 28.5.1885 te Zaandam. Bij zijn komst al-
hier in 1938 bleek hy de laatste tijd in Spanje te heb-
ben vertoefd, alwaar zijn bezittingen tijdens de burger
oorlog verloren waren gegaan. Met Henri Marsman zou hij
zich toen naar Nederland hebben begeven.

Door de bemiddeling van de communist PAUL
SCHUIITEMA, geboren 27 Februari 1897 te Groningen, en
een zekere G. KILJAN te Leidsendam is Salden voor de
oorlog terecht gekomen aan de Academie voor Beeldende
Kunsten te den Haag.

In 1939 begon Salden met de boekverzorging bi
de N.V. Leopold.

Gedurende de oorlog is Salden enige tijd on-
dergedoken geweest bij Titian Gorter, Snelliusstraat 82
te den Haag. Op 13 Februari 1942 werd hy als medewerker
aan het ondergrondse blad " DE VRIJHEID " gearresteerd.
Na in de concentratiekampen te Vught en te Amersfoort
te hebben gezeten, werd hy naar Duitsland overgebracht.
Aldaar is hij op 24 April 1945 te Luckau door de Russe
bevrijd.

Het opmerkelijke is thans, dat Salden zich
in zijn uitlatingen een heftig tegenstander toont van
het Stalinisme. (de uitdrukking, welke hijzelf gebruik
Rekening wordt gehouden met de mogelijkheid, dat het
hier slechts geveinsde anti-communistische gezindheid
betreft.

Komt wel voor
Fees Paul Hendriksen
Schmitz
Zie in bijlage
826709

SALDEN is momenteel bezig met het samenstellen van ~~de~~ werken van MENNO TER BRAAK, met wie hij in het verleden heeft omgegaan. De verzamelde werken van ter Braak zullen in dundrukform worden uitgegeven door een Amsterdamse uitgeverij.

Tenslotte wordt opgemerkt, dat de Overvoorde-Gordor stichting alhier een tehuis is voor kunstenaars. Aldaar hebben in de afgelopen maanden óók enkele vreemdelingen uit Frankrijk en Engeland verblijf gehouden. "Einde".

-----
u

Volgno.

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

No.	AFD.	ONDERWERP	Tp.	Coll.	ANTWOORD OP SCHRIJVEN VAN
					ACD 19501

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en afdeling van dit schrijven te vermelden.

's-GRAVENHAGE,
PRINSESSEGRACHT 21

7.9.1949

OP KAART
ACD/46
DAT: 1-8-50
PAR: RV7.

*Monnik
beantwoort
op*

*PA
Noppen*

Zeer Geachte Heer Noppen,

Mag ik nog een beroep op U doen? Ingesloten doe ik U de lyst van de medewerkers van het tijdschrift "Kroniek voor Kunst en Cultuur" toekomen. Ook van deze mensen hadden wy gaarne gegevens. Helaas kan ik U niet aan de adressen helpen.

Aan de Nieuwe Federatie heb ik om een ledenlyst gevraagd. Als deze het Ministerie bereikt tydens myn vacantie, zal de heer Giltay Veth de lyst naar u doorzenden. Wat Uw gegevens betreft, deze ontvang ik liefst zelf, zodat ik ze geheel onder eigen bereik houd. Tot 26 Sept ben ik afwezig. Gaarne ontvang ik ze dan met "Persoonlyk" op de enveloppe, of mondeling van U zelf.

Myn dank by voorbaat voor Uw medewerking. Hoogachtend,

V. J. Gijssels

Model 250

Ⓜ 8464 - '43 - K 983

Bureau Beeldende Kunsten.

lyst van ... 00 15 25 2

KRONIEK VAN KUNST EN KULTUUR

Het bestuur der Stichting "Kroniek van Hedendaagse Kunst en Kultuur" bestaat thans uit de volgende leden:

- x D.A.M. Binnendijk. *politiek redactioneel*
- Dr. A.F.E. van Schendel. *politiek redactioneel*
- Mr. E. Straat. *politiek redactioneel*
- Jan Wiegers. *1946 voorzitter, nu voorzitter van de Stichting*

Medewerkers aan de tiende jaargang van Kroniek van Kunst en Kultuur zijn o.m.

- x Frans Boers.
- x L.P.J. Braat. *politiek redactioneel*
- x Agoes Djaya.
- x Karel Jonckheere.
- x Frank Onnen. *voorzitter van de Stichting*
- Dr. P.H. Pott.
- Mart Rijkers.
- Joop Schultink. *politiek redactioneel*
- S. Vestdijk. *C.F.T. redactioneel*
- Dr. G.J. de Vries.
- J.A. Wiersma. *voorzitter*
- J.P. Hodin.
- S. Kapférer.
- Dr. G. Knuttel Wzn.
- x Halbo C. Kool. *voorzitter*
- Jan Molitor.
- x L.H. Sondaar.
- x Abraham van der Vies. *Leides Schap*
- L. Vroman.
- Albert Helman.
- Jeanne van Schaik-Willing. *voorzitter*
- Amy van Marken.
- Kay Fisker.
- x Ludwig Kunz. *voorzitter*
- Margaret Underwood.
- x F. Carasso. *voorzitter*
- A.M. Hammacher.
- x Piet Kraus.
- Theun de Vries. *C.F.T. redactioneel*
- Marius Flothuis. *"*
- Prof. Dr. B. Hunningher. *"*
- Nesto Jacometti.
- Karel Mengelberg. *voorzitter*
- George Reavey. *voorzitter*
- x P.C.J. Reyne. *voorzitter*
- x W.J.H.B. Sandberg.
- Sandor Torday.
- Kees Verwey.
- x H. Wielek. *voorzitter*
- Paul Westheim.
- Herman Hana.
- W.L.M.E. van Leeuwen. *voorzitter*
- x J.J. Voskuil.
- W.Ph. Pos. *voorzitter*
- Marie Raymond. *voorzitter*
- x Prof. Dr. R.F. Beerling.
- André Gide.
- Prof. Dr. Carl Roos.
- Prof. Dr. Roy Pascal.
- Prof. Dr. Jonas Fränkel.
- x Prof. Dr. Karl Jaspers.
- Prof. Dr. Wilhelm Mommsen.
- Hendrik de Vries. *voorzitter*
- Prof. Dr. J.H. Scholte.
- Dr. J.M.M. Aler.
- Prof. Dr. G. van der Leeuw.
- x Dr. Jan Kalf.
- Dr. Otto Stelzer.
- Prof. Dr. Eduard Reeser.
- Prof. Dr. Ludwig Curtius.
- Bernard von Brentano.
- A.V. Thelen.
- Dr. Ernst von Schenck.
- Prof. Dr. Vincenze Errante.
- Dr. Hans Kayser.
- Prof. Dr. E.W. Eschmann.
- x Prof. Dr. Karl Kerényi. *voorzitter*
- x Prof. Dr. Hans Freudenthal. *voorzitter*
- Werner von der Schulenburg.
- Prof. Dr. Hans Mayer.
- Anthony Bosman.
- Mr. H.F.W. Jeltès.
- Joseph Macleod. *voorzitter*
- Hélène Nolthenius.
- Gerrit Achterberg.
- Hans Redeker.
- x C.J. Kelk. *C.F.T.*

J. Elbert C.F.T.
H. de Vries C.F.T.

Redactie 1950:
D. A. M. Binnendijk
Jac. Bot
Gerard Handijk
Kon. Rijkveld
Dr. A.F.E. van Schendel
Mr. E. Straat
E. LANGUI

15250

DSSB. No.: 08/525j
 CRT.: De Vlam.
 DATUM: 12-3-49
 AAR.:

0.6.8

Verlag 11 20000

L III L

12/14

12/14

Pro Deo, pro arte et humanitate

11-11

1-1

1-1

1-1

1-1

Op 6 Januari 11. is onder bovenstaande naam een stichting van kunstenaars opgericht, die, zo als de naam uitdrukt, wil werken „voor God, voor de kunst en de mensheid”. „Voor God” kan naar believen ook vervangen worden door „voor niets”, in de zin van gratis. Want de kunstenaars die tot deze stichting zijn toegetreden — Lou Bandy, Henriette Davids, Johanna de Geus, Cor de Groot, Wilh. K. J. Yehke, Menuhin, Nel Oosthout, het Röntgenkwartet, Jaap Slotijn, Corry Vonk en vele anderen, befoeren er toe — willen hun talenten beschikbaar ter beschikking stellen van de mensheid, tegelijk met de bedoeling om de kunst zelve daardoor te dienen, door de belangstelling en het begrip daarvoor te verdiepen. Zo heeft de stichting in Februari een begin met haar werk gemaakt door een concert van Annie Woud en het Röntgenkwartet, in een gevangenis en door een uitvoering van krachten van de Nederlandse Opera in een sanatorium. De namen van de medewerkers wekken vertrouwen en dat doet ook de raad van beheer, waarvan de Leidse prof. dr. N. Tinbergen secretaris is. In het eerste nummer van het contactorgaan voor medewerkers en belanghebbenden, wordt in enkele korte artikelen het doel van deze organisatie uiteengezet; daaruit blijkt dat de initiatiefnemers zich bewust zijn van de moeilijkheden, die zij op hun weg zullen vinden en van de gevaren die hun werk bedreigt. Men kan tegen een jaarlijkse bijdrage van minimaal f 2.50 begustiger worden en zich door een bijdrage van minimaal f 5,— bovendien van toezending van het contactblad verzekeren. Bijdragen gireren op postrekening 5003 van de stichting „Pro Deo, Pro Arte et Humanitate” te Den Haag. Belanghebbenden kunnen zich wenden tot de bestuurder, de heer P. Boswinkel, Kranenburgweg 26, Den Haag.

900 no. 1525 (1)

Bf. 80. 12. 40

1525 f.

NO. 001525 j
ORT.: Waorb Adam
DATE: 9-12-48
NO.:

Het Kunst Kring Comité Sloten (Badhoevedorp) heeft op ~~Vrijdag~~ ~~avond~~ 8 u. een oprichtingsvergadering in gebouw De Waterwolf. De pianist Herman Nienland zal zijn medewerking verlenen.

X

Def. 3.149

15 NS 1

BRIS. No. 68/1525j
BRI: Waarb. H.
DATE: 10-12-48
PAR: .....

Leids kunstcentrum

Hier ter stede is de stichting „Leids Kunst Centrum” tot stand gekomen, onder voorzitterschap van de heer J. C. van Schaik, wethouder van Onderwijs. Het secretariaat wordt voorlopig nog waargenomen door mej. G. Reisberman. Voorts maken deel uit van het bestuur de heren W. Tweehuysen en H. Werz voor de schilderkunst, de heer M. Keizer voor de ceramiek, mevr. A. Grefe-Waick voor de edelmetaalbewerking, terwijl als algemeen deskundige de heer C. Basoski er zitting in heeft.

Betr: Gegevens, betreffende L.J.Th. Hendriks, geb. 19/12/1892 te A'dam, wonende aldaar Volkerakstraat 20^{II}, de vakgroep kunst-schilders in Gelderland en de vakgroep kunstschilders te Apeldoorn. In verband daarmee de personalia en belichting van de bestuursleden.

*met inlichting van
v. - E. B. e*

*Hendriks met op kaart
gebracht. Kwam by Rijk
met voor a.o. 10/11
25.1.72 R*

B IX - Geheim.

R A P P O R T .

Personalia:

Leonardus Johannes Theodorus Hendriks, geb. 19/12/1892 te Amsterdam, Nederlander, godsdienst R.K., van beroep hooraopzichter Stedelijk Museum, wonende te Amsterdam, Volkerakstr. 20^{II}.

Huwelijk: Hij is op 20/7/1921 te Amsterdam gehuwd met: Geertruida Out, geb. 22/10/1893 te Amsterdam, godsdienst eveneens R.K.

Kinderen: Johannes Cornelis, geb. 1/12/1922 te A'dam. Op 8/9/1937 afgevoerd naar Venray. Is pater in het Franciscaner-klooster aldaar.

Hendrika Jacoba, geb. 21/6/1924 te A'dam. Zij is werkzaam op het kantoor van een der gemeentestellingen te Amsterdam.

Jacobus Theodorus, geb. 11/8/1925 te A'dam. Op 6/9/1946 afgevoerd naar Huissen. Is pater bij de Dominicaan

Leonardus Richardus, geb. 10/11/1926 te A'dam. Student aan de Gemeenteuniversiteit te Amsterdam.

Anna Maria, geb. 6/2/1929 te A'dam, van beroep apothekers-assistente.

Gerardus Josephus Maria, geb. 9/2/1930 te A'dam.

Franciscus Maria, geb. 7/5/1931 te A'dam. Is na de vrijdijng enige tijd onder de hoede van zijn oudste broer te Venray geweest. Bevindt zich op het oogenblik weer thuis.

Hendriks is in het bezit van een paspoort Nr. 465604 geldig tot 29/1/1950. Hij heeft nooit anders dan in A'dam gewoond en sedert de laatste twintig jaar op bovengenoemd adres.

Hendriks noch zijn vrouw komen bij de politionele instanties voor.

Sedert 1928 is hij aan het Stedelijk Museum te Amsterdam verbonden, thans in de functie van hoofdopzichter, tegen een salaris, dat zeker boven de F. 5000.- per jaar zou liggen.

Voordien was hij van 1921-1928 verbonden als opzichter aan de afdeling Publieke Werken van de Gemeente Amsterdam.

Nog vroeger diende hij in een functie bij de Gemeentetram aldaar.

In zijn tegenwoordige betrekking is hij belast met de administratieve en financiële zaken van het museum. Tevens is hij het hoofd van de afdeling personeel. Tot deze functies behoort tevens de organisatie van tentoonstellingen, voorzover deze de zakelijke kant raken. Met de kunst als zodanig heeft hij geen bemoeienissen. Hij zou hier ook weinig verstand van hebben.

Opgemerkt moet worden, dat hij van onschatbare betekenis zou zijn voor het museum. Dit ook weer in verband met de zakelijke leiding. Hij zou in staat zijn alles te bemachtigen wat naar voor het museum van belang zou kunnen zijn.

Zij

Zijn praktijken daarbij zouden niet altijd van al te fijne allure zijn, doch door zijn handigheid en zakelijk inzicht zou men toch zijn capaciteiten op dit terrein zeer waarderen. Hij zou nochtans niet de grens van het ontoelaatbare overschrijden.

Hij zou zeer veel ambitie voor zijn werk hebben en leid het personeel met straffek hand, wat hem wel eens de bijnaam "de slavendrijver" op de hals heeft doen halen. Hij heeft verder zijn sympathieën en antipathieën onder het personeel

Hij zou goed op kunnen schieten met de Directeur Jhr. Sandberg, die zijn werk ook zeer op prijs zou stellen, doch hem soms wel onsympathiek vindt.

Zijn gedrag in bezettingstijd zou zeer behoorlijk geweest zijn. Hij heeft veel schilderijen weten te redden voor de hebzucht der Duitsers en was deze in het algemeen veel te glad ar.

In kunstkringen te Amsterdam kent praktisch een ieder x hem.

De Burgemeester van Heerlen o.a. zou hem goed kennen, wegens de organisatie van verschillende tentoonstellingen a daar.

Om verder enkele namen te noemen van personen, die hem meer dan oppervlakkig zouden kennen: Burgemeester D'Ailly van Amsterdam, de wethouder voor kunstzaken Mr. de Roos, de referendaris van de afd. kunstzaken Binnendienk en de Directeur van het Rijksmuseum te A'dam, Jhr. Roël.

Hij is belast geweest met de verschillende tentoonstellingen van Vincent van Gogh te Zweden in de zomer van 1946, de tentoonstelling van schilderkunst te Venetië, de Biennial van enige maanden geleden, waar een aantal Nederlandse schilders ter gelegenheid van het regeringsjubileum van H.K.H. Prinses Wilhelmina geëxposeerd hebben, terwijl hij ook belast was met de expositie van tekeningen, aangeboden door een groep Nederlandse schilders en tekenaars, ter gelegenheid van datzelfde jubileum aangeboden en welke thans nog in het Stedelijk Museum gehouden wordt.

Politiek bezien moet Hendriks gerekend worden te behoren tot de K.V.P en wel tot de middengroepering daarvan. Er zou dan ook geen sprake zijn van een revolutionaire inslag.

Hendriks en zijn gezin staan verder als keurige en degelijke mensen bekend, die politiek voor 100% betrouwbaar zouden zijn.

Bestuur van de vakgroep kunstschilders te Arnhem, officieel bestuur van de Vereniging voor Beeldende Kunsten te Arnhem:

Deze vakgroep behoort tot de Werkgemeenschap voor Arnhemse kunstenaars.

Voorzitter vakgroep:

10. Mr. Jan ter Horst, geboren 3/1/1905 te Arnhem, van beroep advocaat en procureur, geloof doopsgezind, wonende te Oosterbeek, Benedendorpseweg 202. Politiek wordt hij ingedeeld bij de F.v.d.A. Geniet in Oosterbeek een gunstige reputatie

Was na de bevrijding enige tijd loco-burgemeester en was verbonden aan het Tribunaal te Wageningen.

20. Secretaris: Johan Mekkink, geb. 27/8/1904 te Rheden, van beroep kunstschilder, godsdienst N.H., gehuwd met Wilhelmina Maria Lukazina van den Brink, geb. 8/11/1902 te Monster. De laatste was eerder gescheiden van een tandarts. Zij wonen te Oosterbeek, Zonneheuvelweg 16, sedert 8/8/1945. Voordien te Velp. De woning is het eigendom van de vrouw. Staat bekend als een handige figuur, die zich openlijk niet over politiek uitlaat. Zou onlangs op audiëntie bij de Prinses zijn geweest n.a.v. de enige tijd geleden te Arnhem gehouden tentoonstelling van Gelderse kunst, in zijn kwaliteit als afgevaardigde.

In

In Vely had hij als kunstenaar wel enige naam en stond e ook verder wel gunstig aangeschreven. Hij zou een behoorlijk intelligentie bezitten.

In Oosterbeek is eveneens niets te zijnen nadele bekend doch hij geniet er als kunstschilder nog weinig naam. Hij i een rustig type. Politiek is men van mening, dat hij de P.v.d.A. is toegegaan. Komt bij de politionele instanties niet voor.

30. Panningmeester: Leonard Willem Heil, geboren te Haarlem, 2/3/1894, van beroep verkoopleider A.K.U., wonende te Arnhem van Heemstralaan 86. Zijn vrouw beoefent het beroep van beehouster. Beiden staan te Arnhem zeer gunstig bekend. Er zo geen sprake zijn van enige revolutionaire instelling. Geni ook het volle vertrouwen van de Directie der A.K.U.
40. Gerard Theodoor Johan Temme, geb. 27/6/1903 te Enschede, va beroep glazenier en kunstschilder, wonende te Arnhem, Marieburgstraat 5. In aansluiting op eerder gedane mededelingen kan gemeld worden, dat hij waarschijnlijk remonstrant is en mogelijk zou behoren tot de Prot. Christelijke Werkgemeenschap van de P.v.d.A. Als kunstenaar zou hij een goed figuur slaan en een zeer bekwaam vertegenwoordiger zijn op het gebied van de glaskunst. Hij zou goede relaties onderhouden met de Heer Wesseling, gemeentesecretaris te Oosterbeek. Temme is kwartaalabonné op "De Waarheid", doch zou be- slist anti-communistisch georiënteerd zijn. De mening zit voor, dat hij communistische lectuur wegens studieredenen e met het oogmerk op de hoogte te blijven van de huidige communistische activiteit en stromingen, die er weersen. In 1942 heeft hij onder curatele gestaan, waarschijnlijk wegens drankmisbruik. Was hierdoor bij de eerste verkiezing na de bevrijding uitgesloten van het kiesrecht, dat hij echter bij de laatste verkiezingen weer heeft kunnen uitoefenen. Een en ander zou dus niets te maken hebben met zijn gedrag en politieke houding in bezettingstijd.
50. Gijsbert Jan Jacob van den Hof, geb. 24/3/1889 te Arnhem, van beroep beeldhouwer, wonende te Arnhem, van Limburg Stierumlaan 20. Deze persoon zou politiek totaal ongeïnteresseerd zijn. Toont hier althans niet de minste interesse voor en zou volkomen geobsedeerd worden door zijn werk.
60. Johan Hendrik van Zweden, geb. 26/6/1896 te Winschoten, va beroep beeldende kunstenaar, wonende te Arnhem, van Lawick Fabststraat 31. Over van Zweden werd reeds uitvoerig gerapporteerd.
70. Johannes Grosman, geboren 2/2/1916 te Delft, van beroep beeldhouwer, wonende te Arnhem, van Pallandstraat 34. Zou politiek volkomen betrouwbaar zijn. Politieke richting V.V.D.
80. Abraham Johannes de Lorn, geboren 16/4/1902 te Den Haag, v. beroep Directeur Gemeentemuseum te Arnhem, wonende te Arnhem Brands-Buysweg 30. Van deze persoon zijn nog weinig gegevens bekend, daar hij eerst sedert 22 October 1947 te Arnhem woont. Voordien woonde hij te Den Haag, resp. op de adresse Goudsbloenstraat 25, Tomatenstraat 16C, van Boetzelaerlaan 99 en Alexanderplein 25 en wel gedurende de periode van 1933 tot 1947. Men neemt echter aan, dat zijn politieke houding zeker loyaal is, daar hij door de Burgemeester van Arnhem voor zijn huidige functie aanbevolen is en deze een open oorzou hebben voor de politieke overtuiging van personen in de gelijke gevallen. Zelf is hij niet katholiek.
90. Dr. Abraham Marie Wilhelmus Jacobus Hammacher, geb. 11/12/1897 te Middeldburg, Nederlander, geen godsdienst, van beroep Directeur Rijkmuseum Kröller-Müller te Ede, voordien referendaris P.T.T. en Commissaris P.T.T. te Den Haag, thans wonende te Ede-Otterlo, Hoenderloseweg 14. Voordien woonde hij tot

tot 4/1/1927 te Den Haag en van 4/1/1927-10/7/1947 te Wasse near, Pieter Twentlaan 1. Hij is op 18/12/1926 te Rijkkerk ge-
huwd met Anna Sophia Hooft Graafland, geb. 22/3/1893 te Rheden
en heeft een kind, gen. Arnoldo, geb. 8/10/1927 te Den Haag. Hi
is op 26/11/1947 afgevoerd naar Amsterdam.

Hammacher werd beschreven als een min of meer zonderlinge
figuur en een echte artistennaatur. Hij is voorzichtig in zijn
uitlatingen. Tot nu toe is in Lde niets ongunstigs over hem
bekend. De mogelijkheid bestaat, dat hij in zijn tegenwoordige
functie benoemd is door een zekere Worngoor, Directeur van het
Nationaal park "De Hoge Veluwe", die een aanhanger van "Zwart
Front" zou zijn geweest. Hij is in het bezit van een paspoort,
geldig tot 12/4/1949. Binnenkort zou hij komen te wonen op het
Onderlangs te Otterlo, waar hij een eigen huis heeft.

Over van Lerven, waerover reeds gerapporteerd werd, kan nog
opgemerkt worden, dat deze gestaakt is geweest n.a.v. gedragin
gen in bezettingstijd. Hij is thans Directeur van de school
voor kunstoeffening te Arnhem. Bij het Ministerie van O.K.W. be
rust een zuiveringsdossier van hem.

Bestuur van de Werkgemeenschap Arnhemse Kunstenaars:

10. Voorzitter: Johan van der Woude, geb. 6/1/1906 te Groningen,
letterkundige, wonende te Arnhem, Sweerts de Landasstraat 51.
Van der Woude komt voor in OD 243, ondernummering 1945/1067
Hij schreef de volgende artikelen in de Vrije Katheder:
"Nachtlicht", bespreking van Huizinga's "Zes kaarsen voor Indi
in No. 18 d.d. 10/3/1945;
"Ter Braak en het moderne Nederlandse Proza" in No. 20 d.d.
24/3/1945.
"Het kind met het badwater overboord" in No. 24 d.d. 21/9/1945
"Visser Jr. in Faam" in No. 42 d.d. 1/2/1946.
v.d. Woude zou een volgeling van Ds. Hoenderdaal te Arnhem
zijn. Deze remonstrantse dominee zou er nogal vrijzinnige op-
vattingen op na houden en in Arnhem een tamelijk grote aanhang
bezitten. Politiek wordt hij echter niet gevaarlijk geacht.
Johan v.d. Woude zou politiek in te delen zijn bij de P.v.d
Hij wordt volkomen loyaal geacht en er zeker geen uiterst
linkse neigingen op na houden. Hij is o.a. letterkundig mede-
werker van "Vrij Nederland".
20. Secretaris: G.M.H.J. Tenne, eerder genoemd.
30. Penningmeesteresse: Mevr. de Weduwe Anna Petronella van der
Heide-Hemsing, geb. 3/3/1896 te Amsterdam, beeldhouster, won
te Arnhem, Apeldoornsestraat 8. Zou politiek op de V.V.D. ge-
oriënteerd zijn.
40. Albert Kettelarij, geb. 26/12/1900 te Deventer, musicoloog,
gehuwd met Hoekstra, van beroep zangeres en pianiste, wonende
te Oosterbeek, Weverstraat 112.
Kettelarij zou een oud S.D.A.F. er zijn, tegenwoordig aanhan
ger van de P.v.d.A. Op zedelijk gebied staat hij niet al te
gunstig bekend. Politiek daarentegen staat hij niet ongunstig
bekend en worden hem geen extreme ideeën toegeschreven. Hij
wordt, evenals zijn vrouw, volkomen inbeslaggenomen door de
muziek, hetgeen dergelijke vormen aangenomen zou hebben, dat
mij verteld werd, dat hij vandaag of morgen gek zou worden.
Hun kennissenkring bestaat practisch uitsluitend uit musici
en andere kunstenaars. Zij onderhouden practisch geen omgang
met de andere bevolking. Zijn vrouw wordt politiek ook wel be
trouwbaar geacht.
50. Jan Bronkhorst, geb. 14/9/1899 te Arnhem, wethouder der gemee
te Arnhem, wonende te Arnhem, Raapopseweg 21. Hij is wethoude
voor de P.v.d.A.
60. Johan Grosman, eerder genoemd.
70. A.J. de Iorn, eerder genoemd.

- 80. Johannes Antonius Theodorus Hendriks, geb. 26/9/1909 te Zwolle, winkelier, wonende te Arnhem, van Ostadestraat 2. Hendriks zou goed katholiek zijn.
- 90. van Brakel, jong reclametekenaar. Verdere gegevens over zijn personalia zijn onbekend. Heeft onlangs een reclame studio geopend aan de Zijpendaalseweg te Arnhem. Hij is zeer fel anti-communistisch en moet zelfs afgeremd worden.
- 100. Toegevoegd secretaresse: Jacobs Johanna Lap, geb. 3/5/1914 te Arnhem, edelsmidse, wonende te Arnhem, Oranjestraat 46. Zij is een aanhangster van de P.v.d.A. en verloofd met een redacteur van het "Vrije Volk". Zij is anti-communistisch.

De W.A.K. zou 270 aangesloten leden hebben, hoewel ook het getal van 360 leden genoemd wordt.

Het terrein, dat zij omvat strekt zich zo ongeveer over het gehele Oosten van het land uit ten Noorden van de grote rivieren. Haar invloed in Gelderland is echter het sterkst. Zij is de toonaangevende kunstenaarsorganisatie in het Oosten des Lands.

Haar politieke oriëntering zou volkomen loyaal zijn. Er heerst een sterke stroming, ook in het bestuur, om de communisten te weren. Er zou zelfs ernstig overwogen zijn, de leden, waarvan dit bekend was er uit te zetten.

Uiteindelijk is men hier niet (of nog niet) toe over gegaan. Er zijn n.l. enkele bestuursleden, die het wel wettelijk achten, de bewegingen van communisten of die daarmee sympathiseren (speciaal moet hierbij gedacht worden aan van Zweden) gade te slaan.

In dit gedeelte van het land zou er dus geen enkele reden te zijn om zich bezorgd te maken over het afglijden van een kunstenaarsorganisatie naar de extreme invloedsfeer.

In Apeldoorn, waar betrekkelijk weinig kunstenaars wonen of werken, is feitelijk geen belangrijke zelfstandig kunstenaarsorganisatie.

De Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars zou er zelfs geen enkel lid bezitten of hoogstens een.

De meeste kunstenaars zijn aangesloten bij de W.A.K.

Plaatselijk bestaat een Christelijke Vereniging v. kunstschilders. In het bestuur hebben zitting:

G. Post-Greve, leeftijd 35 jr., leraar gymnasium, wonende te Apeldoorn, Paul Krügerstraat 28 en

Wim Heider, 40 à 45 jr. oud, wonende te Apeldoorn, Hoogakkerlaan 15. Beiden hebben als kunstschilders een goede naam en zouden politiek volkomen betrouwbaar zijn. Verder is ook politiek betrouwbaar:

H.N. Holders, oud 58 jr, van beroep leraar H.B.S., wonen te Apeldoorn, 2e Beukenlaan 23.

In de omgeving wordt nog genoemd als een onafhankelijke en betrouwbare kunstschilder, die ter plaatse veel aanzien geniet:

F. Goldewey, wonende Huize de Larckeler te Twello. Hij is bekend om zijn schilderijen van bloemen. De bloemen voor zijn schilderwerken kweekt hij vaak op zijn eigen buiten.

Hij zou mede-eigenaar van de bekende koekfabriek van Bussink te Deventer zijn.

Opgemerkt kan nog worden, dat er te Apeldoorn, wellicht twee schilders zijn, die sympathie gevoelen voor de communistische idee, n.l.

W. Boer-Ieffef, wonende Korteweg 53 te Apeldoorn, die beschreven wordt als een opportunist en nogal ongevaarlijk. Hij zou een prettig iemand zijn om mee om te gaan en men

zou zijn politieke ideeën niet al te ernstig moeten nemen. Op het oogenblik werkt hij voornamelijk te Haarlem, doch zou zijn weekends doorbrengen in Apeldoorn.

De tweede schilder, die genoemd werd is:
W. Hooft, wonende Hoofdstraat 53 te Apeldoorn.

Dan werd nog de aandacht gevestigd op een kunstschilder genaamd van Til, eveneens wonende te Apeldoorn, die gedurende de bezetting een verkeerde houding zou hebben aangenomen.

Gesloten te s'Gravenhage, 21 December 1948.

2

DE WERKGEMEENSCHAP ARNHEMSE KUNSTENAARS.

De Werkgemeenschap Arnhemse Kunstenaars (W.A.K.) heeft ongeveer 270 leden, en omvat Gelderland begrensd door de grote rivieren. (Nijmegen b.v. wil zich op Noord-Brabant oriënteren).

Het bestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitter: Johan van der Woude, geboren 6.1.1906 te Groningen, letterkundige, wonende te Arnhem, Sweerts de Landasstraat 54 (P.v.d.A., volgeling van Ds. Hoenderdaal)

Secr.: G.Th. Temme, geboren 27.6.1903 te Enschede.

Penningm.: Mevr. de Weduwe Anna Petronella van der Heide-Hemsing geboren 3.3.1896 te Amsterdam, beeldhouwster, wonende te Arnhem, Apeldoornsestraat 8 (V.V.D. georiënteerd)

Albert Kettelarij, geboren 26.12.1900 te Deventer, musicoloog, wonende te Oosterbeek, Weverstraat 112.

A.J. de Lorm, geboren 16.4.1902 te Den Haag.

Jan Bronkhorst, geboren 14.9.1899 te Arnhem, wethouder der Gemeente Arnhem, wonende te Arnhem, Raapopseweg 21. (P.v.d.A.).

Johan Grosman, geboren 2.2.1916 te Delft.

Johannes Antonius Theodorus Hendriksen, geboren 26.9.1909 te Zwolle, winkelier, wonende te Arnhem, Van Ostadestraat 2 (Goed R.K.).

Van Brakel, een jonge reclame tekenaar. (Verdere gegevens niet bekend).
(Is fel anti-communistisch).

Toegevoegd Secr.: Jacoba Johanna Lap, geboren 3.5.1914 te Arnhem edelsmidse, wonende te Arnhem, Oranjestraat 46. (P.v.d.A.).

3

DE VERENIGING VOOR BEELDENDE KUNSTEN
TE ARNHEM.

De vereniging voor Beeldende Kunsten te Arnhem heeft ongeveer 360 leden.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitter: Mr. Jan ter Horst, geboren te Amsterdam, 30.1.1905, Advocaat en Procureur, wonende te Oosterbeek, Beneder dorpsweg 202.

Secr.: Joh. Mekking, kunstschilder, wonende te Oosterbeek, Zonneheuvelweg 47 (waarschijnlijk P.v.d.A.).

Penningm.: Leonard Willem Heil, geboren te Haarlem, 2.3.1894, verkoopleider A.K.U., wonende te Arnhem, Van Heemstralaan 86.

Gerard Theodoor Johan Temme, geboren 27.6.1903 te Enschede, glazenier en kunstschilder, wonende te Arnhem, Marienburgstraat 5. (Politiek niet vast, schreef eens voor "Het Vrije Volk" later een tijdje voor "Trouw".

Is volgeling van Ds. Hoenderdaal).

Gijsbert Jan Jacobs van den Hof, geboren 24.3.1889 te Arnhem, beeldhouwer, wonende te Arnhem, v. Limburg Stirumlaan 20. (Voor zover bekend "partijloos". Heeft zich nog nimmer zodanig over politiek uitgelaten dat men enige richting bij hem kan vaststellen)

Johan Hendrik van Zweden, geboren 26.6.1896 te Winschoten, beeldend kunstenaar, wonende te Arnhem, Van Lawick van Pabststraat 31 (Voldoende bekend bij I.O.F.).

Dr. A.M.W.J. Hammacher, Directeur Kröller-Müller Museum, wonende te Ede, post Harskamp.

Johannes Grosman, geboren 2.2.1916 te Delft, beeldhouwer, wonende te Arnhem, Van Pallandstraat 34 (V.V.D.) en zeer betrouwbaar.

Abraham Johannes de Lorm, geboren 16.4.1902 te Den Haag, Directeur Gemeente Museum, wonende te Arnhem, Meijrooslaan 35. (Politiek onbekend).
